

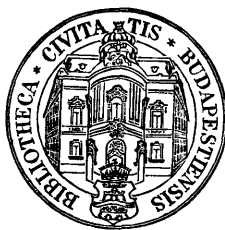
AKTUÁLIS KÉRDÉSEK IRODALMA
LITERATUR VON ZEITFRAGEN

52.

NEMZETPOLITIKAI KÉRDÉSEK
NATIONALPOLITISCHE ZEITFRAGEN

III.

RACIONALIZÁLÁS
RATIONALISIERUNG

KÜLÖNLENYOMAT A FŐVÁROSI KÖNYVTÁR ÉVKÖNYVE VI. KÖTETÉBŐL. 1936.
SONDERABDRUCK AUS DEM JAHRBUCH DER STADTBIBLIOTHEK BUDAPEST. VI. 1936.

Racionalizálás — Rationalisierung

Szerkesztette — redigiert von: *vitéz Hóma Gyula dr., Witzmann Gyula dr.*
Közreműködött — Mitarbeiter: *Seregély Emma dr.*

A szellemi és gyakorlati életnek alig van ma lüktetőbben érvényesülés-igényű mozgalma, mint a racionalizálás.

Bibliográfiai tanulmányunk e mozgalmat kívánja bemutatni úgy, ahogyan az a Fővárosi Könyvtár könyveiben és folyóirataiban, a tudományos központ állományában megtalálható.

A rendszer, melyben az anyagot tagoltuk s a mutató, mellyel elláttuk, azt a célt szolgálja, hogy a szakemberek s a laikus érdeklődők egyformán könnyen eligazodhassanak.

Ezen időszzerű bibliográfia összeállításánál nem törekedhettünk teljességre. Ennél sokkal szerényebb feladatkört vállaltunk a szerkesztésnél. Igyekezetünk arra irányult, hogy a pénzügyi fedezeti lehetőségekhez képest legalább is bizonyos átlagfokig reprezentatív anyagban nyújthassuk az egyébként amúgy is rendkívüli terjedelmű és sokszínű változatban, számos működési területen megnyilvánuló racionalizálási törekvéseket.

Hét fejezetben mutatjuk be bibliográfiai gyűjtésünket. Az elsőben feltárjuk a racionalizálás elméletét, eszmei tartalmát, mozgalmi és kongresszusi vonatkozásait, valamint a nagyobb egyetemes jellegű összefoglaló munkákat. A másodiktól a hetedik fejezetig a racionalizálást alkalmazott minőségben csoportosítjuk a megjelölt munkaterületeknek megfelelően. Ezek: a közigazgatás és általában a közhatalom hatáskörébe eső tevékenység; a gazdasági szervezés keretében az ipari, a mezőgazdasági és a forgalmi racionalizálás, beleértve a hitel-szervek, a kereskedelem és a közlekedés ügyét is; az üzemi racionalizálás vezető főbb típusait: a Bedaux, Ford, Taylor rendszert és az irodai üzemvitelt a negyedik fejezet foglalja magában; az ötödik és hatodik csoport a mechanizált racionalizálással foglalkozik a műszaki és a termelő munka síkján, ahol a termelés műszaki vonatkozásait a technokrácia, az emberi munka vetületét pedig a hivatásos képességvizsgálat képviseli; zárófejezetünk korunk két nagy szervező kérdésének, a szociálpolitikának és a racionalizálásnak párhuzamát adja.

Verulami Bacon-tól Frederick Winslow Taylor-ig, mintegy három évszázad után, a huszadik század harmadik évtizede szinte új megalapozással, de a régi időálló elmélet biztos támpontján nemcsak szellemi reneszánszát jelentette a racionalizálásnak, hanem nagyjelentőségű gyakorlati eredményeket is hozott, épügy a közhatalmi kormányzat, mint a gazdasági és technikai élet síkján.

Igaz ez világviszonylatban is, különösen helytálló azonban megállapításunk az idegen hatalmi erőkkel megbénított ősi hazai földön, hol a szabad mozgás megmaradt területein és működési körén belül valóban a megfeszített végső erőfeszítés energiaforrásainak észszerű, okszerű és célszerű gazdaságos felhasználására, alkalmazására: racionalizálásra valóban szükség van, jogosultság volt és jobb életigény lehet a jövőben. Ezzel el is érkeztünk a racionalizálás magyar nemzetpolitikai szemléletéhez.

A racionalizálás eszközeit nálunk a magyar gépipar alkalmazta először. Itt az időtanulmányok, bérrendszerek, az üzemi szervezések, az önköltségszámítás és anyaggazdálkodás a budget-kontrollal, továbbá az egységes mérleg és üzleti levelezés, valamint sok más új és jobb megoldást elősegítő módozat sok vitára és félreértésre is adott alkalmat. Bankjaink és pénzügyintézeteink ugyancsak igyekeznek a racionalizálás elveihez szervezetüknél és üzemeiknél alkalmazkodni. A kormányzati racionalizálás munkájának kezdetét a Takarékosági Bizottság működésében, majd a Tárcaközi Bizottság kiküldésében jelölhetjük meg, míg az 1930-ban megalakult Magyar Racionalizálási Bizottság már magában foglalta az ipari, kereskedelmi, mezőgazdasági, pénzügyintézeti és műszaki érdekképviseleteket és helyet kapott itt, mint tudományos testületi szervezet a Magyar Közgazdasági Társaság is.

Amikor 1936-ban megjelent a »Korszerű közszolgálat útja« című sorozat első kiadványa a »Közigazgatásunk racionalizálásának eredményei« vitéz Kozma Miklós akkori m. kir. belügyminiszter közzétételében, már mély szántáson haladt a magyar állami, önkormányzati élet s így Székesfővárosunk hatalmas igazgatási szerveinek és szervezeteinek ügye a racionalizálás terén. A magyar racionalizálás hivatalos szervei és képviselői ekkor már erősen kiépített munkaprogrammal rendelkeztek és élénk kapcsolatokat tartottak fenn a Comité International de l'Organisation Scientifique du Travail és az Institut International de l'Organisation Scientifique du Travail nemzetközi intézményekkel.

Végezetül rá kell mutatnunk azokra a szempontokra, amelyek e bibliográfiái gyűjtést irányították. Az első megjegyzésünk az időbeli rögzítésre vonatkozik, amennyiben bibliográfiái tanulmányunk anyagát csak 1925-től, az első racionalizálási kongresszus lezajlása után dolgoztuk fel, kivéve azokat a munkákat, amelyek a taylorizmussal foglalkoznak. Ez utóbbi kérdésnek irodalmát ugyanis történeti szemszögből teljes egészében figyelembe vettük. Második megállapításunk a gyűjtésnél az volt, hogy a ma már annyira széles mederben mozgó racionalizáló törekvéseket csak abban a részében dolgozzuk fel, amelyek a racionalizálás három alapfeladat körébe esnek: nevezetesen a gazdasági, a technikai és a közigazgatási munkaterületeken.

Terjedelmünk szükségszerű korlátozásánál fogva kénytelenek voltunk az utóbbiakban is mellőzni azokat a szervező csoportokat, amelyek mintegy önálló létet nyertek a racionalizáló mozgalom keretén kívül, bár abból indultak ki.

A terjedelem ezen szűkre szabott kerete volt gyűjtésünk harmadik szempontja. Így bibliográfiái tanulmányunk több nagy, a racionalizálás gondolkörébe eső kérdéskomplexumot, mint a tervgazdálkodás, a kartellek és trösztök, a jogdogmatika racionalizálása, a tudománytechnika, mint racionalizálás és számos más nagy részletkérdés, melyek a tudomány világában és a gyakorlati életben már úgyszólván önálló létalappal rendelkeznek, kívül estek a gyűjtési körön.

Szükségesnek tartottuk bibliográfiái tanulmányunk határvonalait a fentiekben megjelölni, hogy bevezetőnk a tudományos kutatóknak útbaigazító támpontul

szolgáljon munkája megkönnyítéséhez s ezzel megóvjuk a fáradságtól, mellyel netalán oly forrásmunkákat keresne benne, amelyek ugyan tágabb értelemben a racionalizálási gondolat köréhez tartoznak, munkánkban azonban mégsem találhatók fel.

*

Es dürfte im geistigen und praktischen Leben kaum eine Bewegung mit mehr pulsierendem Geltungsanspruch geben, als eben die in unserer bibliographischen Studie behandelte Rationalisierung.

Das gesammelte und kritisch bearbeitete Material wurde organisch gegliedert und systematisch gesichtet. Ein Anspruch auf vollständige und vollkommene Bearbeitung des Themas, darf uns gegenüber nicht gestellt werden. Wir haben ein bescheidenere Aufgabe ins Auge gefasst, da die völlige Übersicht der Weltliteratur über Rationalisierung weit über dem Bereich der Aufgaben unserer Bibliothek liegt. Wir strebten blos im Rahmen der finanziellen Möglichkeiten bis zu einem Durchschnittsmass Repräsentatives zu sammeln und darzubieten, und den Forschern und Lesern eine Auswahl der bedeutendsten Produkte der Rationalisierungsliteratur unserer Stadtbibliothek, nach Fächern gruppiert zur Verfügung zu stellen.

Unsere bibliographische Sammlung zerfällt in sieben Abschnitte. Im ersten die Theorie der Rationalisierung, ihr Ideengehalt, ihr Siegeszug und Kongresse, dann auch allgemeines und zusammenfassendes über sie. Im zweiten bis siebenten Abschnitte die angewandte Rationalisierung nach Fächern: Verwaltung, allgemeine Tätigkeit im Bereiche der Staatsgewalt; bei der Wirtschaftsorganisation in der Industrie, ferner in Gewerbe, Handel-, Land-, Kredit- und Verkehrswirtschaft; bei der Betriebsführung das Bedaux-, Ford- und Taylor-System; die mechanisierte Rationalisierung in Bezug auf die Technik und des Produktionsverfahren; endlich die Parallele zwischen den zwei grossen organisatorischen Fragen unseres Zeitalters, zwischen Sozialpolitik und Rationalisierung.

Von *Bacon* bis *Taylor* also in einer Zeitspanne von drei Jahrhunderten ruhte dieses Problem. Im dritten Jahrzehnte des zwanzigsten Jahrhunderts aber lebt es plötzlich auf und erreicht gestützt durch altbewährte Theorien auf neuen zeitgemässen Unterlagen nicht nur seine theoretische Glanzperiode, sondern gleichzeitig auch praktische Erfolge in Verwaltung, Wirtschaft und Technik.

Wenn dem so in der ganzen Welt, dann erst recht in Rumpfungarn, wo die durch den Diktatfrieden argbegrenzten Arbeitsmöglichkeiten eine rationelle, vernünftige Anwendung, oder wirtschaftlich-zweckmässige Benützung der noch vorhandenen Energiequellen als Lebensfrage erscheinen lassen. Hierin liegt die Begründung der Rationalisierung als für uns nationalpolitisch sehr wichtigen Frage. Ihre Prinzipien wurden bei uns zuerst in der Maschinenindustrie angewandt. Hier gaben Zeitstudien, Lohnsysteme, Betriebsorganisation, Selbstkostenberechnung und sonstige Probleme rationeller Betriebsführung häufigen Anlass zu Polemik und auch zu Missverständnissen. Unsere Banken und sonstige Kreditinstitute passen ebenfalls ihre Organisation den Prinzipien der Rationalisierung an. Anfänge der Rationalisierungs-Massnahmen können im Staatsleben seitens der Regierung in der Errichtung der sogenannten »Sparsamkeits-«, später auch »interministeriellen Kommission« erachtet werden. Die im Jahre 1930 gegründete »Ungarische Rationalisierungs-Kommission« umfasst bereits die Interessenvertretungen der Industrie, des Handels, der Landwirtschaft, der Geldinstitute, der technischen Einrichtungen und als wissenschaftliche Organisation ist ihr die »Ungarische Gesellschaft für Volkswirtschaft« einverleibt.

Schon in der im Jahre 1936 als ersten Publikation der unter dem Titel »Wege des zeitgemässen öffentlichen Dienstes« vom damaligen Minister des Innern zur Ausgabe gelangenden Schriftenreihe konnten zahlreiche Ergebnisse und grosse Erfolge der Rationalisierung in unserer Staats- und Selbstverwaltung, ja auch aus vielen Zweigen unserer hauptstädtischen Verwaltung klargelegt werden. Selbstverständlich haben die offiziellen Organe mit den diesbezüglichen Einrichtungen im Auslande, hauptsächlich mit dem Comité International de l'Organisation Scientifique du Travail und mit dem Institut International de l'Organisation Scientifique du Travail wertvolle Beziehungen bereits angebahnt.

Zuletzt müssen wir noch auf einige Gesichtspunkte hinweisen, die uns bei dieser bibliographischen Sammlung geleitet haben. Das hier berücksichtigt Schrifttum über Rationalisierung umfasst nur die Jahre 1925—1937, weil erst nach dem »Ersten Internationalen Rationalisierungs Kongress« bekanntlich eine lebhaftere literarische Tätigkeit auf diesem Gebiet aufgetreten ist. (Die Literatur über die Taylor-frage ist aber bereits von der frühesten Zeit berücksichtigt.) Ferner konnten die sich heutzutage in so breiten Bahnen bewegenden Rationalisierungsbestrebungen nur in ihren drei Hauptgebieten, in Wirtschaft, Technik und Verwaltung bearbeitet werden. Und auch bei diesen mussten aus Mangel an finanziellen Mitteln selbstständig gewordene Gruppen übergangen werden. So mussten Planwirtschaft, Kartelle und Truste, die Technik der Wissenschaft und sonstige Teilfragen des wissenschaftlichen und praktischen Lebens hier abenfalls ausser Acht gelassen werden.

1. A racionalizálás általános elmélete. Összefoglaló munkák. Kongresszusok. Mozgalmak.

Allgemeine Theorie der Rationalisierung. Zusammenfassende Werke. Kongresse. Bewegungen.

- Allen, Russell, und Franz H a h n.** Analytische Methoden zur Rationalisierung. 587
= Soziale Praxis. Jg. 36. 1927. p. 911—915.
- Aucuy, Marc.** Les formules américaines de l'organisation du travail et la question de leur introduction en France. 4460
= La réforme sociale. Tome 88. 1928. p. 449—475.
- Aucuy, Marc.** L'homme et la machine à Amsterdam. 3672
= Revue d'économie politique. A. 47. 1933. p. 30—51.
- Aucuy, Marc.** L'organisation scientifique du travail d'un congrès à l'autre. 3672
= Revue d'économie politique. A. 43. 1929. p. 1569—1587.
- Aucuy, Marc.** L'organisation scientifique du travail dans ses congrès. 3672
= Revue d'économie politique. A. 41. 1927. p. 1444—1470.
- Aucuy, Marc.** L'organisation scientifique du travail au Congrès de Londres. 3672
= Revue d'économie politique. A. 49. 1935. p. 1794—1801.
- Bauer, Otto.** Rationalisierung — Fehlrationalisierung. Wien : Wiener Volksbuchhandl. 1931. 226 p. (Kapitalismus und Sozialismus nach dem Weltkrieg, 1.) 77483
- Berger.** Rationalisierung. 1073
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 19. 1926/27. p. 104—107, 130—134.
- Berlin.** Volkswirtschaftliche Arbeitsgemeinschaft. Das deutsche Rationalisierungs-Problem. Berlin : Propatria Verl. 1928. 12 p. P 381.211(43)
- Birnbaum, Bruno.** Organisation der Rationalisierung. Amerika und Deutschland. Berlin : Holbing 1927. 106 p. P 381.211(43) és 64693
- Bonn, M. J.** Geistige Voraussetzungen der Rationalisierung in den Vereinigten Staaten. 1234
= Deutsche Wirtschafts-Zeitung. Jg. 24. 1927. p. 981—983.
- Bonn, M. J.** Die Bedeutung der Rationalisierung für das deutsche Wirtschaftsleben. Von : G. B r i e f s, F. D e m u t h [etc.] Berlin : Stilke 1928. 460 p. 3 t. 67920
- Bornemisza Géza.** Minő feladatok várnak a magyar racionalizálási mozgalomra. 532
= Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. 71. köt. 1937. p. 121—124.
- Butler, H. B.** Rationalisierungsprobleme in den Vereinigten Staaten. 587
= Soziale Praxis. Jg. 40. 1931. p. 690—696, 810—816.
- De Lavergne.** L'organisation rationelle du travail. 3476
= Revue politique et parlementaire. Tome 142. 1930. p. 31—35.
- Devinat, Paul.** L'organisation scientifique du travail en Europe. Genève : Bureau international du travail 1927. XII, 267 p. (Études et documents. Série B. No 17.) 62540
- Devinat, Paul.** Scientific management in Europe. Genova : Internat. labour office 1927. XV, 260 p. (Studies and reports. Serie B. No 17.) 64670
- Eliasberg, W.** Von der Vernunft bis zur Rationalisierung. Lpzg : Barth 1932. 96 p. (Schriften z. Psychologie d. Berufseignung u. d. Wirtschaftslebens, 42.) 78664
- Ermanski, J.** Theorie und Praxis der Rationalisierung. Aus dem Russischen übertr. v. K r ö n l e i n. Wien : Verl. f. Literatur u. Politik 1928. XVI, 447 p. 88789

- Felszeghy Béla.** A racionalizálás eszmekörének bírálata. Bp. : Háziny. 1931. 22 p. (Kl. a Városi Szemle XVII. évfolyamából.) **R 350.71(439)**
- Fourgeaud, André.** La rationalisation. États-Unis. Allemagne. Paris : Payot 1929. 255 p. **88767**
- Fox, R. M.** The repercussions of rationalisation. **4449**
= Nineteenth Century. Vol. 106. 1929. p. 683—691.
- Giese, Fritz.** Rationalisierung. **K 3310/19**
= Handwörterbuch der Arbeitswissenschaft. 1930. p. 3619—3631.
- Gottl-Ottlilienfeld, Friedrich v.** Vom Sinn der Rationalisierung. Geleitwort v. Carl Friedrich v. Siemens. Jena : Fischer 1929. VIII, 103 p. (Reichskuratorium f. Wirtschaftlichkeit. R. K. W. Veröffentl., 31.) **76472**
- Görner, Alexander.** Die Grundprobleme europäischer Rationalisierung. Graz : Leuschner u. Lubensky 1928. 74 p. **65785**
- Guóthfalvy Dorner Zoltán, vitéz.** A párizsi racionalizálási kongresszus. **3041**
= Közgazdasági Szemle. 74. köt. 1929. p. 747—754.
- Hollós József & Hollós István.** A racionalizálás. Bp. : Szerzők 1931. 168 p. **77184**
- Horváth Barna.** A jog racionalizálása. **2450**
= Társadalomtudomány. 13 évf. 1933. p. 23—36.
- Huszár Imre.** A racionalizálás a gyakorlatban. **2460**
= Magyar Könyvviteli Folyóirat. 21. évf. 1930. p. 54—60.
- International Industrial Relations Association.** Rational organisation and industrial relations. A symposium of views from management, labour and the social sciences. The Hague : Fleddérus 1929. 279 p. **73291**
- Jacobi Olivér.** Európa racionalizálása. **3041**
= Közgazdasági Szemle, 73. köt. 1928. p. 209—224.
- Kallós Artúr.** A racionalizálás határai. **3041**
= Közgazdasági Szemle. 75. köt. 1931. p. 581—591.
- Kessler, Maximilian.** Wege der Rationalisierung in Deutschland. Arbeiten und Ziele des staatlichen Forschungsinstitutes. **1646**
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 4. 1927. p. 654—656.
- Kobatsch, Rudolf.** Wirtschaftlichkeitslehre. Systematische Darstellung und Begründung aller Arbeiten der Rationalisierung. Wien : Staatsdr. 1928. IV, 200 p. **66605**
- Krehler, Walther.** Die Grenzen der Rationalisierung. **4644**
= Stimmen der Zeit. Jg. 61. 1931. p. 113—119.
- League of nations. Economic and financ. section.** Memorandum on rationalisation in the United States. By David Houston. Geneva : League of nations 1926. 9 p. **100791**
- Leimgruber, O[skar].** Die Rationalisierung in Staat und Gemeinde. Zürich : Polygraphischer-Verl. 1936. 314 p. **88733**
- Metcalf, Henry C. (Ed.)** The psychological foundations of management. Chicago : Shaw comp. 1927. VII, 309 p. **66044**
- Meyer, Hans-Erich.** Sozialökonomische Anschauungen der freien Gewerkschaften über die Rationalisierung. Diss. Erlangen 1931. 147 p. **81346**
- Moore, Bruce V. & George W. Hartmann. (Ed.)** Readings in industrial psychology. Introd. by Robert Irwin Rees. New York : Appleton 1930. XXXV, 560 p. **78235**
Chapter X.: Efficiency and scientific management p. 273—307

- Peters, Alfred.** Technische und ökonomische Rationalität. Lpzg : Gloekner 1929. XII, 66 p. (Kölner wirtschafts- u. sozialwissenschaftl. Studien, 2. Folge, 5.) **73096**
- Müller, Paul.** Wesen und Grenzen der Rationalisierung. Berlin : Heymann 1931. VII, 121 p. **76927**
- Németország. Reichskuratorium für Wirtschaftlichkeit.** Handbuch der Rationalisierung. Bearb. v. Fritz Reuter. [1929.] 3. Aufl. Berlin : Spaeth & Linde 1932. 1327 p. 6 t. **78326**
- Németország. Reichskuratorium für Wirtschaftlichkeit.** Handbuch der Rationalisierung. Bearb. v. Fritz Reuter. Berlin : Spaeth & Linde 1930. [20], 1234 p. 6 t. **72046**
- Olk, Friedrich.** Erfolg und Krise der Rationalisierung in Deutschland. **3592**
= Gewerkschafts-Zeitung. Jg. 37. 1927. p. 429—431, 439—441.
- Problems of rationalisation. A discussion.** **3243**
= Economic journal. Vol. 40. 1930. p. 351—368.
- Raith Tivadar.** Iskola és racionalizálás. Bp. : Franklin 1932. 18 p. (Üzemgazdaságtani és munkatudományi ért., 10.) **R 381.211: 37**
- Raith Tivadar.** A racionalizálás nemzetközi intézetének II. konferenciája. Bp. : Magyar Könyvviteli Folyóirat 1932. 14 p. (Üzemgazdaságtani és munkatudományi ért., 13.) **R 381.211(69)(063)**
- Raith Tivadar.** A racionalizálási mozgalom és a IV. nemzetközi racionalizálási kongresszus. Bp. : Franklin 1930. 17 p. (Üzemgazdaságtani és munkatudományi ért., 1.) **R 381.211**
- Raith Tivadar.** A racionalizálásról. **2698**
= Magyar Szemle. 10. köt. 1930. p. 248—258.
- Rationalisierungsinstitut, Das Internationale.** **587**
= Soziale Praxis. Jg. 43. 1934. p. 256—257.
- Rauecker, Bruno.** Rationalisierung als Kulturfaktor. Berlin : Hobbing [1928.] 182 p. **68449**
- Rudas Béla.** Túl a fordizmuson. Bp. : Munkáskultúra kiad. 1928. 69 p. **67331**
- Schalldach, Elisabeth.** Rationalisierungsmassnahmen der Nachinflationszeit im Urteil der deutschen freien Gewerkschaften. Jena : Fischer 1930. X, 186 p. (Abhandl. d. wirtschaftswissenschaftl. Seminars z. Jena.) **74263**
- Siegel, Otto.** Der Stand der Rationalisierungsbestrebungen im Auslande. **1646**
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 5. 1928. p. 555—556.
- Steinrötter, Alfons.** Ein neues Zeitalter auf dem Weg der Rationalisierung? Münster i. W.: Helios Verl. 1930. [6], 112 p. **73787**
- Streeruwitz, Ernst.** Rationalisierung und Weltwirtschaft. Grundzüge der Rationalisierung vom Standpunkt künftiger Weltgemeinschaft. Wien : Springer 1931. XIX, 540 p. 24 t. **88732**
- Urwick, L.** Das Wesen der Rationalisierung. Stuttg. : Poeschel 1930. XII, 131 p. **75542**
- Vershofen, Wilhelm.** Die Grenzen der Rationalisierung. Nürnberg : Krische 1927. 84 p. **64740**
- Waffenschmidt, W. G.** Drei Ausländer über deutsche Rationalisierung. **3050**
= Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. Bd. 65. 1931. p. 618—626.
- Weber, Max.** Fragen der Rationalisierung. Zürich : Kommissionsverl. der Genossenschaftsbuchhandlung 1930. 48 p. **P 381.211**
- Wien. Kammer für Arbeiter und Angestellte.** Rationalisierung, Arbeitswissenschaft und Arbeiterschutz. Wien : Verl. d. Kammer f. Arbeiter und Angestellte 1927. 256 p. **64703**
- Wiener András.** A racionalizálás útjai Csonkamagyarországon. **3041**
= Közgazdasági Szemle. 75. köt. 1932. p. 42—47.

II. A racionalizálás szerepe és érvényesítése a közigazgatásban. Átszervező- és reformtörekvések.

Rolle und Geltung der Rationalisierung in der Verwaltung. Reformbestrebungen und Reorganisierung.

- Alsó László.** A község-szervezés alapelvei. A községek szervezeti beosztásának racionális rendezése. Bp.: Háziny. 1935. 239 p. 8 t. (Magy. közigazg. tud. intézet, 19.) **85980**
III. rész. A racionalizálás. p. 202—233.
- Aust, Oskar.** Die Reform der öffentlichen Verwaltung in Deutschland mit dem Entwurf zu einem Reichsermächtigungsgesetz. Berlin: Kindle 1928. XXVI, 276 p. **81248**
- Berlin. Verwaltungs-Akademie.** Verwaltungsprobleme der Gegenwart. Festschrift z. zehnjährigen Bestehen. Hg. v. Walter P i e t s c h. Mannheim: Bensheimer 1929. VIII, 215 p. **101309**
- Bezerédj István.** A közigazgatás »rationalizálásának« kérdéseihez. **42**
= Magyar Közigazgatás. 47. évf. 1929. 51. sz. p. 1—2.
- Bezerédj István.** A közigazgatás racionalizálásáról. **42**
= Magyar közigazgatás. 49. év. 1931. 9. sz. p. 1—2.
- Bezerédj István.** Az új közigazgatási reformjavaslat. **42**
= Magyar közigazgatás. 51. évf. 1933. 8. sz. p. 1—3., 9. sz. p. 1—3.
- Bezerédj István.** Az új közigazgatási reformjavaslat sorsa. **42**
= Magyar közigazgatás. 51. évf. 1933. 15. sz. p. 1—2.
- Bezerédj István.** Az új közoktatásügyi igazgatásról. **42**
= Magyar közigazgatás. 53. évf. 1935. 21. sz. p. 1—3.
- Bühler [&] K e r s t i e n s.** Die Behörden-Organisationen des Ruhrgebietes und die Verwaltungsreform. Essen: Baedeker 1926. 305 p. 3 t. **67008**
- Bühler, Ottmar.** Der heutige Stand der Verwaltung und Verfassungsreform. Stuttg.: Kohlhammer 1929. 52 p. **P 350.71(43)**
- Couvé, Richard.** Grundlagen der wirtschaftlichen Behördenarbeit. Berlin: Verl. d. deutschen Reichsbahn 1932. VI, 95 p. (Dtsches Inst. f. wirtsch. Arbeit in d. öffentl. Verwaltung, — Diwiv Blätter, 9.) **79459**
- Couvé, Richard.** Das Schrifttum über die Rationalisierung der öffentlichen Verwaltung. (Entwurf) Berlin: Dtsche Inst. f. wirtsch. Arbeit in d. öff. Verwaltung. 1929. [2], 72 p. (Diwiv-Blätter, 4.) [Könyomat.] **01638/100**
- Csekey, [István] Stefan v. Omavalitsuste reform Eestis.** Referat: Die Selbstverwaltungsreform in Estland. Tartu (Dorpat): Inst. litterarum Hung. 1932. 19 p. (Bibliotheca Hungarico-estica, 14.) **A 47.34/62**
- Dalchow, Joachim.** Vorschläge zur wirtschaftlicheren Gestaltung der öffentlichen Verwaltung in Deutschland. Berlin: Verl. f. Wirtschaft u. Verwaltung 1926. 54 p. **P 350.71(43)**
- Deutsch-Österreichische Arbeitsgemeinschaft.** Deutsche und österreichische Organisation der inneren Verwaltung. München: Schweitzer 1927. 42 p. **67012**
- Drews, B.** Rationalisierung der Verwaltung. **67920**
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 126—154.
- Dull István.** A községi közigazgatás egyszerűsítése. **42**
= Magyar közigazgatás. 49. évf. 1931. 40. sz. p. 1—3.
- Egyed István.** A közigazgatási képzés reformja. Bp.: Háziny. 1927. 17 p. (A Városi Szemle XIII. évfolyamából.) **R 35(07)(439)**

- Egyed** István. A közigazgatási képzés, különös tekintettel a mérnökök közigazgatási alkalmazására. Bp.: Háziny. 1934. 12 p. (A Városi Szemle XX. évfolyamából.) **R 35(07)(439)**
- Erekly** István. A közigazgatási eljárás reformjai. **42**
= Magyar Közigazgatás. 53. évf. 1935. 11. sz. p. 1—3., 13. sz. p. 1—3.
- Fachinger**, Josef und Karl L o t z. Organisation und Revision der Hoheitsverwaltungen in den Gemeinden. Darmstadt: Hofmann 1935. V, 113 p. **86244**
- Fayol**, Henri. Allgemeine und industrielle Verwaltung. Übers. v. Karl R e i n e c k e. Hg. v. Internat. Rationalisierungs-Inst. München: Oldenbourg 1929. 94 p. **101386**
- Feldhaus**, Erich. Die mitteldeutsche Frage. Gedanken ü. Verwaltungsreform u. Verwaltungssitz. Magdeburg: Faber [1927.] 67 p. **61958**
- Felszeghy** Béla. A »racionalizálás« eszmekörének bírálata. Bp.: Háziny. 1931. 22 p. (A Városi Szemle XVII. évfolyamából.) **R 350.71(439)**
- Flaxmayer** József. A racionalizálás általános irányelvei a fővárosi közigazgatásban. **3720**
= Városi Szemle. 19. évf. 1933. p. 563—571.
- Fluck** András. A budapesti közhivatali kézbesítőszolgálat. Munkavizsgálati jelentés és átszervezési javaslat. A m. kir. miniszterelnök úr elé terjeszti: M a g y a r y Zoltán. Bp.: Egyetemi ny. 1932. 24 p. 5 t. (Magyar Közigazgatástudományi Int., kiadv., 6. sz.) **B 350/20**
- Fluck** András. A magyar közigazgatás racionalizálása. Szervezéselméleti és -technikai tanulmány. Ö r f f y Imre előszavával. [Bp. 193?] 82 p. **X 6805**
- Fluck** András. A racionális ügyintézés jelentősége a közigazgatásban. Bp.: Áll. nyomda 1937. 13p. **Rq 381.211 : 35(439)**
- Fluck** András. Mit tanulhat a közigazgatás az üzleti élettől? Gondolatok a közigazgatás racionalizálásának kérdéséhez. Bp.: Stádium 1932. 15 p. (A Vármegye 1932. évi 28—30. számából.) **R 381.211 : 35(439)**
- Fluck** András. Közigazgatásunk tudományos szervezésének munkaprogramja. Bp.: Rényi 1932. 31 p. **R 350.7(439)**
- Füzy** Rezső Vilmos. A műszaki igazgatás racionalizálása. Bp.: Saját kiad. 1934. 4°. II, 65 p. 5 t. **x 6701**
- Gallina** Frigyes. Racionalizálási javaslatok. 1—3. köt. Bp.: Háziny. 1932—33. **B 352/295**
1. Programm. 21 p.
2. Ügyiratkezelés. 107 p. 8 t.
3. Jogszabályok revíziója. 22 p.
- Glässing**. Wie können wir unsere öffentliche rechtliche Verwaltung vereinfachen? Berlin: Dtscher Kommunal-Verl. 1926. 40 p. (Verein f. Kommunalwirtschaft u. Kommunalpolitik, 20.) **60795**
- Göbel** József. A közigazgatás dologi szükségleteinek gazdaságos kielégítése. Anyagbeszerzés. Bp.: Egyetemi ny. 1933. 67 p. (Magy. közigazgatástud. intézet, 14.) **R 384.411**
- Grzesinski**, Albert. Verwaltungsarbeit im neuen Staat. Berlin: Gersbach 1928. 37 p. **P 350.7(43)**
- Günther**, Wilhelm. Die praktische Durchführung der Büroreform bei den Behörden. Bd. 1. Berlin: Kameradschaft-Verl. 1930. 240 p. **73441**
- Hantos** Gyula. A magyar közigazgatás területi alapjai. Emlékirat. Bev. ell. T e l e k i Pál gróf. A m. kir. miniszterelnök úr elé terjeszti M a g y a r y Zoltán. Bp.: Athenaeum 1931. 14 p. 56 t. **83532**
- Hausmann**, Hermann. Die Büroreform als Teil der Verwaltungsreform. Berlin 1925. **P 350.752**
- Hokamp**, Willi. Neuzeitliche Verwaltung. Der praktische Wegweiser für jeden Chef und jeden Abteilungsleiter d. öffentlichen Verwaltungen und privaten Betriebe. Berlin: Galle 1929. 58 p. **69695**

- Hóman Bálint. A közoktatásügyi igazgatás újjászervezése.** 42
= Magyar Közigazgatás. 53. évf. 1935. 15. sz. p. 1—2., 20. sz. p. 1—4.
- Höpker-Aschoff, Hermann. Deutscher Einheitsstaat. Ein Beitrag zur Rationalisierung der Verwaltung.** Berlin : Stilke 1928. 27 p. P 350.7(43)
- Kiss Árpád. Racionalizálás.** 42
= Magyar Közigazgatás. 49. évf. 1931. 19. sz. p. 2—3.
- Kiss István. A magyar tanyai közigazgatás. A tanyapolitika vázlatja.** Bp. : Egyetemi ny. 1932. 142 p. 3 t. (Magy. közigazg. tud. intézet, 7.) 80520
- Kleindinst, G. F. Verwaltungspolitik und Verwaltungsreform im Reich und in den Ländern.** München : Beck 1929. [7], 213 p. 69616
- Kovrig Béla. A magyar miniszteriális reform.** 2698
= Magyar Szemle. 4. köt. 1928. p. 221—229.
- Kozma Miklós, vitéz. Közigazgatásunk racionalizálásának eredményei.** Szerk. : F l u c k András & M á r t o n f f y Károly. Bp. : Áll. ny. 1936. 152 p. 2 t. (A korszerű közszolgálat útja, 1.) x 6675
- Kozma Miklós, vitéz. A mai magyar közigazgatás. Az 1936. évi közigazgatás : tanfolyam előadásai** Szerk. : M á r t o n f f y Károly. Bp. : Állami ny. 1936. VII, 850 p. (A korszerű közszolgálat útja, 2.) x 6706
- Kozma Miklós, vitéz. A tanyai közigazgatás rendezése.** Szerk. : A l s ó László, B e n i s c h Artúr és M á r t o n f f y Károly. Bp. : Áll. ny. 1937. 125 p. 14 t. (A korszerű közszolgálat útja, 3.) x 6712/3
- Közigazgatás racionalizálása, A. I. V i d e n s : Küzdelem a bürokratizmus ellen. II. H o r v á t h Antal : A közigazgatás egyszerűsítéséről.** 42
= Magyar Közigazgatás. 49. évf. 1931. 7. sz. p. 2—3.
- Leimgruber, O[skar]. Die Rationalisierung in Staat und Gemeinde.** Zürich : Polygraphischer-Verl. 1936. 314 p. 88733
- Leyden. Preussische Verwaltungsreform.** Berlin-Friedenau : Dtscher Kommunal-Verl. 1929. 59 p. (Verein f. Kommunalwirtschaft u. Kommunalpolitik, 34.) 71352
- Magyar közigazgatás atlasza. A magyar közigazgatás grafikai ábrázolása, szerveinek hivatali helyzete és viszonyai szerint. Az előszót írta vitéz K e r e s z t e s - F i s c h e r Ferenc.** Bp. : Belügyminisztérium 1934. 15 t. 3 mell. BT 201
- Magyary Zoltán. A magyar közigazgatás gazdaságosságának és eredményességének biztosítása.** A m. kir. miniszterelnök úr elé terjesztett javaslat. Bp. : Athenaeum 1931. 30 p. 1 t. 77881
- Magyary Zoltán. A magyar közigazgatás racionalizálása. A m. kir. miniszterelnök úr elé terjesztett javaslat.** Bp. : Egyetemi ny. 1930. 184 p. 74535 és 75981
- Magyary Zoltán. A magyar közigazgatás racionalizálásának munkaprogramja.** Bp. : Egyetemi ny. 1932. 16 p. (Magyar Közigazgatástudományi Intézet, 4.) R 35 : 381.211(439)
- Magyary Zoltán (szerk.). A magyar közigazgatás tükre. Közigazgatásunk ügyei és eljáró szervei.** M á r t o n f f y Károly, M á t é Imre, N é m e t h y Imre közreműködésével. Bp. : Állami ny. 1932. XXXV, 782 p. K 3500/16
- Magyary Zoltán. The rationalisation of Hungarian public administration.** Bp. : Athenaeum 1932. 21 p. 1 t. (Hungarian Institute of public administration, 11.) R 381.211 : 35(439)
- Magyary Zoltán. Scientific management in public administration.** Bp. : Univ. pr. 1933. 26 p. (Hungarian Institute of public administration, 12.) R 381.211 : 35
- Mannlicher, Egbert. Die österreichische Verwaltungsreform des Jahres 1926.** Wien : Springer 1926. 38 p. (Abhandlungen zur österreichischen Verfassungs- und Verwaltungsreform, 2.) P 350(436.01)

- Manzel Béla.** A községi közigazgatás racionalizálása. 42
= Magyar Közigazgatás. 51. évf. 1933. 24. sz. p. 2—4.
- Márkus Jenő.** A városi közüzemek racionalizálásának főbb irányelvei. Bp. : Pallas 1932. 111 p.
83528 és 84816
- Mártonffy Károly.** A közigazgatási jog elméleti és gyakorlati szempontjai a gyakorlati közigazgatás vizsga vitájában. Bp. : »Magy. Közigazgatás« kiad. 1932. 16 p. (A »Magy. Közigazg.« 1932. évi 13. sz.-ból.) R 35(07)(439)
- Mártonffy Károly.** A közigazgatás industrializálása. Pécs : »Dunántúl« ny. 1928. 16 p. R 350.7
- Mártonffy Károly.** A közszolgálat és a közigazgatási intézetek. Pécs : »Dunántúl« ny. 1930. 22 p. R 350.751
- Mártonffy Károly.** A közszolgálat utánpótlása és a gyakorlati közigazgatási vizsgáról szóló törvény magyarázata. Pécs : Dunántúl 1935. 307 p. (Magy. közigazgatástudományi intézet, 20.) 85775 és 85879
- Mártonffy Károly.** A szabatos törvény. A jogszabályok szerkesztése és közzététele. Bp. : Egyetemi ny. 1932. 108 p. (Magyar közigazgatástudományi intézet, 5.) 79746
- Máté Imre.** Budapest környékének közigazgatási rendezése és a nagyvárosi kérdés. Homok : Csernai & Beniczky 1932. 109 p. 1 t. B 352/105
- Máté Imre.** Közigazgatásunk átszervezése. (Reformjavaslatok.) Homok : Beniczky ny. 1932. 92 p. 78057 és R 350.71(439)
- Miskolczi Ágost.** A kerületi előjáróságok kihágási bíraskodásának központosítása és a közigazgatás racionalizálása. Bp. : Háziny. 1935. 80 p. (Statisztikai Közlemények, 77/4.) 648, B 310/10 és K 3100/46
- Moll, Walter.** Zur Rationalisierung der öffentlichen Wirtschaft. Teil I—2. Berlin : Der Deutschenspiegel 1926. 59989
1. Die reichsrechtlichen Vorschriften. Mit Vorbemerkung v. Saemisch & Loebell. 89 p.
2. Die landesrechtlichen Vorschriften Preussens einschliesslich seiner Gemeindeverfassungsgesetze. 105 p.
- München. Verwaltungsakademie.** Wirtschaftliche Arbeit in der öffentlichen Verwaltung. Ein Beitrag z. Verwaltungs- u. Büroreform. München : Bayer. Kommunalschriften-Verl. 1929. 138 p. 71704
- N. K.** A közigazgatás racionalizálása. 42
= Magyar Közigazgatás. 49. évf. 1931. 6. sz. p. 1—2.
- Némethy Károly.** A közigazgatási reform. 2698
= Magyar Szemle, 2. köt. 1928. p. 209—217.
- Németország. Deutscher Beamtenbund.** Verwaltungsreform. Vorträge d. 8. Gewerkschaftskursus. Berlin : Selbstverl. 1929. 143 p. 72744
- Órffy Imre.** Hogyan racionalizáljuk a magyar közigazgatást? Bp. : Bpi Hirlap ny. 1929. 20 p) R 35(439).
- Órffy Imre.** A közigazgatási reform életbeléptetése. 2698
= Magyar Szemle. 8. köt. 1930. p. 110—115.
- Panajoth-Fejér Gyula.** Racionalizálási törekvések a közigazgatásban. 42
= Magyar Közigazgatás. 47. évf. 1929. 53. sz. p. 1—2.
- Pettit, Walter W.** Case studies in community organization. New York : Century Co. 1928. XIV, 345 p. 67311
- Plósz Pál.** Minő megtakarítást ért el Budapest székesfőváros Elektromos Művei műszaki és igazgatási téren a racionalizálás eszközeinek alkalmazásával. 532
= Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, 71. köt. 1937. p. 124—132.
- Pohlandt, Max-Rudolph.** Reich, Länder und Selbstverwaltungskörper. Grundsätzliches z. dtshen Verfassungs- u. Verwaltungsreform. Berlin : Runge 1931. 326 p. 78624

- Raith Tivadar.** A magyar közigazgatás racionalizálása. Bp. : Franklin 1931. 25 p. (Üzemgazdaságtani és munkatudományi értekezések, 6—7.) R 350.71(439)
- Raith Tivadar.** A magyar közigazgatás racionalizálása. 3441
= Budapesti Szemle. 220. köt. 1931. p. 407—429.
- Ruhmann Emil.** A magyar közigazgatás gazdaságosságának és eredményességének biztosítása*
M a g y a r y Zoltán a közigazgatás racionalizálásának előkészítésére kinevezett kormánybiztosnak a magy. kir. miniszterelnök úr elé terjesztett javaslata. 42
= Magyar Közigazgatás. 49. évf. 1931. 51—52. sz. p. 1—4.
- Schranil, Rudolf.** Gutachten zur tschechoslowakischen Verwaltungsreform. Prag : Juristische Zeitschrift 1927. 71 p. 63594
- Széll József.** A közigazgatás racionalizálásának programja. 42
= Magyar Közigazgatás. 55. évf. 1937. 24. sz. p. 1—3.
- Takács Imre.** Közigazgatásunk racionalizálása és a decentralizáció. 77225 és 82318
= Tanulmányok a társadalom- és közigazgatáspolitikai köréből. 1931. p. 257—266.
- Veress Gábor.** A közigazgatás racionalizálása és a mérnökök. Bp. : Egyetemi ny. 1931. 35 p. (Magyar Mérnök és Építész-Egylet Közlönyé-ből.) R 350.71 : 620.07
- Vinczehidý Ernő.** Racionalizálás. (Észrevételek Ö r f f y Imre előadásához.) 42
= Magyar Közigazgatás. 47. évf. 1929. 48. sz. p. 3—5.
- Weis István.** A közigazgatási reform kérdéséhez. 2698
= Magyar Szemle. 2. köt. 1928. p. 1—9.
- Weis István.** Racionalizálás. 42
= Magyar Közigazgatás. 49. évf. 1931. 21. sz. p. 2—3.
- Weis István.** A racionalizálás határai. 42
= Magyar Közigazgatás. 49. évf. 1931. 23. sz. p. 1—3.
- Weis István.** Racionalizálás a közigazgatásban. 42
= Magyar Közigazgatás. 51. évf. 1933. 2. sz. p. 1—2.
- Weis István.** A racionalizálás tartalma. 42
= Magyar Közigazgatás. 49. évf. 1931. 24. sz. p. 1—2.
- Weis István.** Az új közigazgatási reformjavaslat. 42
= Magyar Közigazgatás. 51. évf. 1933. 5. sz. p. 1—2.

III. A gazdasági szervezés, mint racionalizálás.

Wirtschaftsrationalisierung.

- Ancey, César.** L'organisation économique. Paris : Libr. gén. de droit et de jurisprudence 1929. 176 p. 68460
- Bandat, Günther.** Die Anwendbarkeit der Methoden F o r d s im Gewerbe. 1646
= Wirtschaftliche Nachrichten. 3. (9.) Jg. 1926. p. 315—318.
- Bayer, Hans.** Strukturwandlungen der österreichischen Volkswirtschaft nach dem Kriege. Ein Beitr. Z. Theorie der Strukturwandlungen. Lpzg : Deuticke 1929. VI, 176 p. (Wiener Staats- u. rechtswissenschaft. Studien, XIV.) 69774
- Becker, Theodor.** Die Bedeutung der Rationalisierung für die Kartellbildung. Diss. Erlangen. Emsdetten : Lechte 1932. X, 206 p. 82364
- Bernet, Friedrich.** Konjunkturforschung und Wirtschaftsrationalisierung. Zürich : Hofer 1927. 52 p. (Schweizer Schriften f. rationelles Wirtschaften, 2.) 65264
- Bierei.** Der wirtschaftliche Wendepunkt von 1932. Berlin : Dt. Schriftenverl. 1932. 24 p. P 381(43)»193«

- Bock, A. P.** Grundlagen einer Wirtschaftstheorie vom Ingenieurstandpunkte. Brünn: Rohrer 1930. 144 p. **73273**
Rationalisierung p. 120—121.
- Bonn, M. J.** Die Bedeutung der Rationalisierung für das deutsche Wirtschaftsleben. Von: —, G. B r i e f s, F. D e m u t h [etc] Berlin: Stilke 1928. 460 p. 3 t. **67920**
- Bonn, M. J.** Der neue Plan als Grundlage der deutschen Wirtschaftspolitik. München: Duncker & Humblot 1930. VIII. 266 p. **75374**
Rationalisierung p. 129—132, 198—202, 211, 218.
- Bonn, M. J.** Rationalisierung als finanzielles Problem. **3050**
= Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. Bd. 56. 1926. p. 289—301.
- Boom, Emil von den.** Industrie und deutsche Wirtschaftspolitik. M. Gladbach: Volksvereins Verl. [1927.] VII, 160 p. **64178**
C) Wie bringen wir durch Rationalisierung unsere Wirtschaft wieder in Ordnung p. 45—59.
- Cole, G. D. H.** The next ten years in British social and economic policy. London: Macmillan 1929. XXI, 459 p. 1 t. **69612**
Chapter VI. Rationalisation. p. 116—129.
- Dunkmann, Karl.** Kooperation als Strukturprinzip der Wirtschaft. München: Duncker & Humblot 1931. 52 p. (Verwaltung, Interessenvertretung u. Forschung, 4.) **76436**
- Franck, Karl.** Die typischen Erscheinungen der deutschen Wirtschaft nach der Stabilisierung der Währung und ihre Einwirkungen auf die Schweiz. Weinfelden: Neuenschwander 1927. VI, 96 p. (Volkswirtschaftstheoretische Abhandl., 4.) **64023**
II. 3. Versuche einer Rationalisierung durch erhöhte Konzentration. p. 54—66.
- Gerhardt, Johannes.** Unternehmertum und Wirtschaftsführung. Tübingen: Mohr 1930. VII, 237 p. **75539**
4. Kap. Rationalisierung und Unternehmungsleitung. p. 64—77.
- Goldschmidt, Hans.** Das neue Zeitalter der Organisationswirtschaft. Berlin: Heymann 1931. VIII, 50 p. **76334**
- Görner, Alexander.** Die Grundprobleme europäischer Rationalisierung. Graz: Leuschner u. Lubensky 1928. 74 p. **65785**
- Grothe, Fr.:** Umbau der deutschen Volkswirtschaft. Berlin: Buchholz 1934. 67 p. **P 381(43)**
- Guóthfalvy Dorner Zoltán.** Racionalizálás és gazdaságpolitika. Bp.: Légrády 1928. 32 p. **R 381.211**
- Guóthfalvy Dorner Zoltán.** Racionalizálás és gazdaságpolitika. **3041**
= Közgazdasági Szemle. 73. köt. 1928. p. 669—698.
- Hammesfahr, Fritz.** Volkswirtschaft der praktischen Vernunft. Berlin: Elsner 1930. 142 p. **75514**
- Hantos Elemér.** Die Rationalisierung der Weltwirtschaft. Tübingen: Mohr 1930. 47 p. (Recht u. Staat in Geschichte u. Gegenwart. 71.) **P 381.211**
- Heinl, Eduard.** Rationalisierung und internationale Zusammenarbeit der Kleinbetriebe. **1646**
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 4. 1927. p. 411—412.
- Helander, Sven.** Rationale Grundlagen der Wirtschaftspolitik. Nürnberg: Krische 1933. [8], 92 p. (Nürnberger Beitr. z. d. Wirtschafts- u. Sozialwissenschaften, 39.) **86311**
- Hinnenthal, H.** Kompensationstheorie. **1665**
= Technik und Wirtschaft. Jg. 25. 1932. p. 217—222.
- Hirsch, Julius.** Les monopoles nationaux et internationaux au point de vue des intérêts de l'ouvrier, du consommateur et de la rationalisation. Genève: Société des nations 1926. 44 p. (Bureau international du travail.) **101175**
- Hobson, I. A.** Rationalisation and unemployment. An economic dilemma. [1930.] 2. ed. London: Allen & Unwin 1930. 136 p. **75458**

- Hummel, Otto.** Das Rentabilitäts- und Wirtschaftlichkeitsproblem. Stuttgart : Poesche 1927. VI, 110 p. (Die Bücher : Organisation, II.) 61512
- Josephy, Berthold.** Wirtschaft, Rationalismus, Mensch. Intellektualisierung u. Technisierung d. Wirtschaftsprozesse. Lpzg : Gloeckner 1931. 84 p. 78632
- Kelemen Móric.** Racionalizálás és tervgazdálkodás. Bp.: MRB 1934. 20 p. (Magy. racionalizálási bizotts. kiadv., 1.) R 381.211
- Kobatsch, Rudolf.** Wirtschaftlichkeitslehre. Systematische Darstellung und Begründung aller Arbeiten der Rationalisierung. Wien : Staatsdr. 1928. IV, 200 p. 66605
- Köttgen, C.** Staatliche und privatwirtschaftliche Aufgaben der deutschen Rationalisierung. 1665 = Technik und Wirtschaft. Jg. 18. 1925. p. 133—136.
- Langen, Gustav.** Deutscher Lebensraum. Ein Beitrag z. deutschen Raumwirtschaft u. z. Gesamtrationalisierung in Wirtschaft, Siedlung u. Volksleben. Berlin : Hobbings 1929. VIII, 127 p. 69453
- League of nations. Economic and financ. section.** Memorandum on rationalisation in the United States. By David H o u s t o n. Geneva : League of nations 1926. 9 p. 100791
- Lehmann, M. R.** Echte Rationalisierung als Zentralproblem positiver Wirtschaftspolitik. Lpzg : Gloeckner 1931. VIII, 199 p. 77484
- Lehmann, M. R.** Die Wirtschaftlichkeit des Betriebes und der Unternehmung. Nürnberg : Krische 1928. 38 p. (Nürnberg. Beitr. z. d. Wirtschaftswissenschaften, 9.) 67286
- Ludwig, Heinz.** Systematische Wirtschaft. Amerikanische Methoden, deutsche Verhältnisse. Berlin : Stilke 1928. 48 p. 65704
- Magyar Mérnök-és Építész-Egylet.** Az országrendezés mérnöki megvilágításban a nemzeti munkaterv alapján. Kiadja : — & a magyar mérnökök és építészek nemzeti szövetsége. Bp. : Egyetemi ny. 1933. 233 p. 7 t. 82831 és 83584
Kelemen Móric : A tervgazdálkodás és racionalizálás. p. 179—184.
- Mc Clure, Wallace.** World prosperity as sought through the economic work of the League of nations. New York : Macmillan 1933. XXXIX, 613 p. 82761
Chapter IX. Rationalisation p. 266—279.
- Moll, Walter.** Zur Rationalisierung der öffentlichen Wirtschaft. Teil 1—2. Berlin : Der Deutschen-spiegel 1926. 59989.
1. Die reichsrechtlichen Vorschriften. Mit Vorbemerkung v. Saemisch & Loebell. 89 p.
2. Die landesrechtlichen Vorschriften Preussens einschliesslich seiner Gemeindeverfassungsgesetze. 105 p.
- Müller, W.** Englands Industrie am Scheidewege. Eine sozial- und wirtschaftspolitische Reise-studie. Berlin : Udi Verl. 1928, X, 182 p. 66225
- Nell-Breunning, Oswald v.** Rationalisierung der Verteilung. M. Gladbach : Volksvereins-Verl 1929. 12 p. (Wirtschafts- u. sozialpolit. Flugschriften, 4.) P 381.211
- Peters, Alfred.** Technische und ökonomische Rationalität. Lpzg : Gloeckner 1929. XII, 66 p. (Kölner wirtschafts- u. sozialwissenschaftl. Studien, 2. Folge, 5.) 73096
- Rocker, Rudolf.** Die Rationalisierung der Wirtschaft und die Arbeiterklasse. Berlin : Verl. »Der Syndikalist« 1927. 84 p. 64175 és P 381.211 : 331
- Schiffer, Carl.** Die ökonomische und sozialpolitische Bedeutung der industriellen Rationalisierungsbestrebungen unter bes. Berücks. d. Standardisierung. Karlsruhe : Braun 1928. 103 p. (Wirtschaftsstudien, 11.) 66582
- Schwerin, Kurt.** Das Budget als ein Mittel zur planmässigen Organisation der Wirtschaft. Heidelberg : Weiss 1931. 96 p. (Heidelberger Studien a. d. Inst. f. Sozial- u. Staatwissensch., 2/3.) 78215
- Siemon, Georg.** Wirtschafts-Rationalisierung. 1113
= Zeitschrift für Handelswissenschaft und Handelspraxis. Jg. 18. 1925. p. 246—255.

- Silesius.** Wirtschaftschaos oder geordnete Volkswirtschaft? München : Eher 1931. 36 p. P 381
Rationalisierung p. 31—34.
- Sombart, Werner.** Die Rationalisierung in der Wirtschaft. Lpzg : Scholl 1928. 48 p. P 381.211
- Streeruwitz, Ernst.** Rationalisierung der Weltwirtschaft. 1646
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 4. 1927. p. 808—810.
- Streeruwitz, Ernst.** Rationalisierung und Weltwirtschaft. Grundzüge der Rationalisierung vom Standpunkt künftiger Weltgemeinschaft. Wien : Springer 1931. XIX, 540 p. 24 t. 88732
- Waffenschmidt, W. G.** Technik und Wirtschaft. Jena : Fischer 1928. XVI, 314 p. (Grundrisse z. Studium d. Nationalökonomie, 18.) 68152
IV. Der gesamtvernünftige Aufbau der Technik als rationale Produktion. p. 110—239.

a) Ipari termelés. — *Industrie.*

- Bandat, Günther.** Die Bedeutung der Materialprüfung in der handwerklichen Rationalisierung. 1646
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 6. 1929. p. 56—57.
- Bandat, Günther.** Die Notwendigkeit einer wirtschaftlichen Betriebsführung im Gewerbe. 1646
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 3. 1926. p. 210—213.
- Bandat, Günther.** Rationelle Werkstätten im Handwerksbetriebe. 1646
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 4. 1927. p. 748—750.
- Bandat, Günther.** Wege der Rationalisierung im Handwerk. 1646
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 4. 1927. p. 642—643.
- Bandat, Günther.** Wirtschaftliche Handarbeit im Gewerbe. 1646
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 5. 1928. p. 481—484.
- Bandat, Günther.** Wirtschaftliche Maschinenarbeit im Handwerk. 1646
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 5. 1928. p. 629—631.
- Becker, Theodor.** Die Bedeutung der Rationalisierung für die Kartellbildung. Diss. Erlangen. Emsdetten : Lechte 1932. X, 206 p. 82364
- Beckerath, Herbert.** Der moderne Industrialismus. (Gewerbepolitik I.) Jena : Fischer 1930. VI, 454 p. (Grundrisse z. Studium d. Nationalökonomie, XI, 1.) 73549/1
Rationalisierung p. 162—163, 223—224, 309—318, 336—342.
- Bucerius, Walter.** Rationalisierung im Handwerk. K 3800/38
= Handwörterbuch der Staatswissenschaften. 4. Aufl. Erg.-Bd. 1929. p. 760—764.
- Cornell, William B.** Industrial organisation and management. New York : Ronald pr. 1928. XIII, 653 p. 69584
- Előadássorozat a magyar közüzemek és iparvállalatok racionalizálásának eredményeiről.** Az előadássor. megnyitásán 1937. I. 22-én elhangzott előadások. Ch or in Ferenc : Megnyitóbeszéd. — B o r n e m i s z a Géza : Az ipari termelés racionalizálásának legközelebbi feladatai. — P l ó s z Pál : Minő megtakarítást ért el Budapest Székesfőváros Elektromos Műve műszaki és igazgatási téren a racionalizálás eszközeinek alkalmazásával. Bp. : MRB 1937. 42, [2] p. (Magy. racionalizálási bizotts. kiadv., 5.) R 381.211(439)
- Gerhardt, J.** Rationalisierung in der Industrie. K 3800/38
= Handwörterbuch der Staatswissenschaften. 4. Aufl. Erg.-Bd. 1929. p. 708—760.
- Honisch, Hans Egon.** Die Rationalisierung des industriellen Produktionsprozesses. Greifswald : Bamberg 1924. 112 p. (Greifswalder staatswiss. Abhandl., 26.) 55244
- Kienzle, Otto.** Die wirtschaftliche Bedeutung der Normung in der mechanischen Industrie. 1665
= Technik u. Wirtschaft, Jg. 17. 1924. p. 58—61.
- Levy, Hermann.** The new industrial system. A study of the origin, forms, finance, and prospects of concentration in industry. London : Routledge 1936. X, 282 p. 86617
§ 23. Rationalization and planning p. 243—260.

- Macgregor, D. H.** Rationalisation of industry. 3243
= *Economic journal*. Vol. 37. 1927. p. 521—550.
- Moore, Bruce V. & George W. Hartmann.** (Ed.) *Readings in industrial psychology*. Introd. by Robert Irwin Rees. New York: Appleton 1930. XXXV, 560 p. 78235
Chapter X. Efficiency and scientific management p. 273—307.
- Müller, Georg.** Rationalisierung der Textilwirtschaft. 67920
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 341—358.
- Petersen, W.** Rationalisierung der Wärmenwirtschaft in Dampfkraftwerken. 67920
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 411—426.
- Pethoud, J.** Principes modernes d'organisation industrielle et commerciale. Neuchâtel: Delachaux & Nistlé 1931. 312 p. (Bibl. profess. et sociale.) 76165
- Rational organization and industrial relations.** The Hague: International relations association 1929. 279 p. 73291
- »**Rationalisation**« des industries en Italie. 3916
= *Journal des économistes*. A. 89. 1930. p. 151—156.
- Reichert, I. W.** Rationalisierung des Kohlenbergbaus und der Eisen- und Stahlindustrie. 67920
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 201—227.
- Rubey, Harry.** Industrial organization. Boston: Ginn 1931. X, 308 p. 78220
- Schlöncann, Alfred.** Zur Rationalisierung der Holzindustrie. 1665
= *Technik und Wirtschaft*. Jg. 22. 1929 p. 145—147.
- Seebauer, G.** Das Reichskuratorium für Wirtschaftlichkeit und die gewerbliche Wirtschaft. 1234
= *Deutsche Wirtschafts-Zeitung*. Jg. 32. 1935. p. 525—528.
- Shields B. F.** The evolution of industrial organization. London: Pitman 1928. XII, 296 p. 67038
Chapter III. Scientific management p. 101—130.
- Steel-Maitland, Arthur.** Rationalisation and the future of industry. 4449
= *Nineteenth Century*. Vol. 109. 1931. p. 391—402.
- Weiss, H.** Rationalisierung und Arbeiterklasse. Zur Rationalisierung der deutschen Industrie. Berlin: Führer 1926. 62 p. 60465

b) Mezőgazdasági termelés. — *Landwirtschaft*.

- Bernát Gyula.** A mezőgazdasági termelés jövedelmezőségének kérdéséhez. 3441
= *Budapesti Szemle*. 208. köt. 1928. p. 372—384.
- Frost, G.** Die holländische Landwirtschaft. Ein Muster moderner Rationalisierung. Berlin: Springer 1930. V, 249 p. 72542
- Grábner Emil:** Mezőgazdasági termelésünk okszerű szervezésének feladatai. 2872
= *Mezőgazdasági Közöny*. 5. évf. 1932. p. 323—328.
- Juhos Lajos.** Munkaracionalizálás a mezőgazdaságban. 2872
= *Mezőgazdasági Közöny*. 3. évf. 1930. p. 13—28.
- Keyserlingk, R.** Rationalisierung der Landwirtschaft. 67920
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 171—200.
- Lestapis.** L'application pratique des méthodes scientifiques en agriculture. 4460
= *La réforme sociale*. Tome 88. 1928. p. 475—489.
- Malcomes Béla.** A mezőgazdaság racionalizálása. A mezőgazdaság üzempolitikai problémái. Bp.; Vajna 1937. 111 p. 88115
- Máté Imre.** Racionalizálás a mezőgazdaságban. 2872
= *Mezőgazdasági Közöny*. 3. évf. 1930. p. 355—366.

- Reichenbach Béla.** A munka eredményének fokozása a mezőgazdaságban. Bp. : »Pátria« 1925. 85 p. **57175**
- Ritter, Kurt.** Rationalisierung in der Landwirtschaft. **K 3800/38**
= Handwörterbuch der Staatswissenschaften. 4. Aufl. Erg.-Bd. 1929. p. 765—795.
- Wilbrandt, Hans.** Agrarkrise und Rationalisierung. Landwirtschaftl. Einkommenssteigerung durch Produktionsförderung. Berlin : Parey 1930. IV, 92 p. (Volkswirtschaftl. Studien, 3.) **74387**
- c) A gazdasági forgalom racionalizálása. (Hitelszervek, kereskedelem, közlekedés.) — Verkehrswirtschaft.**
- Bonn, M. J.** Technische oder finanzielle Rationalisierung? **1416**
= Magazin der Wirtschaft. Jg. 2. 1926. p. 321—324.
- Chayrou.** Le rationalisation des achats : Achats de sentiment et achats scientifiques. **4460**
= La réforme sociale. Tome 88. 1928. p. 490—508.
- Diedrichs, J.** Die Mechanisierung und Rationalisierung des Bankbetriebes. Lpzg : Gloeckner 1928. 230 p. **88731**
- Dorpmüller, J.** Rationalisierung bei der Reichsbahn. **67920**
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 266—294.
- Gerhardt, J.** Rationalisierung in der Konsumwirtschaft. **K 3800/38**
= Handwörterbuch der Staatswissenschaften. 4. Aufl. Erg.-Bd. 1929. p. 806—817.
- Gonda Béla.** Racionalizálás a magyar államvasutaknál. **2698**
= Magyar Szemle. 24. köt. 1935. p. 126—133.
- Grünfeld, H.** Rationalisierung des Einzelhandels. **67920**
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 295—317.
- Hantos Elemér.** Die Kooperation der Notenbanken als Mittel zur Rationalisierung der Wirtschaft. Tübingen : Mohr 1931. VIII, 116 p. **77219**
- Herrmann, W.** Rationalisierung im Lebensmittelhandel. **67920**
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 359—410.
- Hirsch, Julius.** Der geschlossene Warenweg. **67920**
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 427—460.
- Kalveram, Wilhelm.** Rationalisierung in der kaufmännischen Verwaltung. **K 3800/38**
= Handwörterbuch der Staatswissenschaften. 4. Aufl. Erg.-Bd. 1929. p. 795—806.
- Le Montréer, Georges.** La »rationalisation« des banques en Allemagne. Paris : Dalloz 1928. 187 p. 1 t. **66208**
- Mosler, E.** Rationalisierung im Bankwesen und Geldmarkt. **67920**
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 228—265.
- Nell-Breunning, Oswald v.** Rationalisierung der Verteilung. M. Gladbach : Volksvereins-Verl. 1929. 12 p. (Wirtschafts- u. sozialpolit. Flugschriften, 4.) **P 381.211**
- Organisation scientifique d'un grand magasin et son influence sur les relations industrielles : Les »Grands Magasins du Globe« à Zurich.** **2537**
= Revue internationale du travail. Vol. 33. 1936. p. 207—240.
- Pál Elemér, futásfalvi.** Problémák a német vasutak racionalizálásánál. **532**
= Technika és Közgazdaság. Magy. Mérn.- & Építész-Egyl. Közl. melléklete. 8. évf. 1930. p. 25—72.
- Perczel György.** Racionalizálási intézkedések a BSzKRT-vállalatoknál. Előadás. Bp. : MRB 1937. 44 p. 26 t. (Magy. racionalizálási bizotts. kiadv., 6.) **R 385.83(439)Bp : 381.211**
- Pethoud, J.** Principes modernes d'organisation industrielle et commerciale. Neuchâtel : Delachaux & Niestlé 1931. 312 p. (Bibl. profess. et sociale.) **76165**

- Rehmenklau, Hans.** Menschenökonomie im Bankbetrieb. Ein Beitr. z. Problem d. Rationalisierung. Berlin : Christian 1930. 218 p. 3 t. **72923**
- Reuter, Fritz.** Kommerzielle Rationalisierung im Wege der Gemeinschaftsarbeit. **1234**
= Deutsche Wirtschafts-Zeitung. Jg. 27. 1930. p. 837—839.
- Schick, Wilhelm.** Beamtenbanken als Mittel zur Rationalisierung der Geldwirtschaft. Eine volkswirtschaftl. Untersuchung u. Darstellung d. Beamten-geldwirtschaft unter Zugrundelegung d. Verhältnisse b. d. Badischen Beamtenbank. Karlsruhe : Müller 1930. 167 p. **74585**

IV. Üzemi racionalizálás. Irodai üzemvitel.

Betriebsrationalisierung. Bürobetrieb.

- Auler, Wilhelm.** Organische Betriebswirtschaft. Hamburg : Hanseatische Verl.-Anst. 1935. 72 p. **86245**
- Bandat, Günther.** Rationalisierung und Fließarbeit. **1646**
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 3. 1926. p. 663—667.
- Beckerath, Herbert.** Der moderne Industrialismus. (Gewerbepolitik I.) Jena : Fischer 1930. VI, 454 p. (Grundrisse z. Studium d. Nationalökonomie, XI. 1.) **73549/1**
Rationalisierung p. 162—163, 223—224, 309—318, 336—342.
- Brandt, Georg.** Das neuzeitliche Büro. **1665**
= Technik und Wirtschaft. Jg. 24. 1931. p. 213—217.
- Cornell, William B.** Industrial organisation and management. New York : Ronald pr. 1928. XIII 653 p. **69584**
- Diedrichs, J.** Die Mechanisierung und Rationalisierung des Bankbetriebes. Lpzg : Gloeckner 1928. 230 p. **88731**
- Előadássorozat** a magyar közüzemek és iparvállalatok racionalizálásának eredményeiről. Az előadássor megnyitásán 1937 I. 22-én elhangzott előadások. Ch or in Ferenc : Megnyitóbeszéd. — B o r n e m i s z a Géza : Az ipari termelés racionalizálásának legközelebbi feladatai. — P l ó s z Pál : Minő megtakarítást ért el Budapest Székesfőváros Elektromos Műve műszaki és igazgatási téren a racionalizálás eszközeinek alkalmazásával. Bp. : MRB 1937. 42, [2] p. (Magy. racionalizálási bizotts. kiadv., 5.) **R 381.211(439)**
- Ermanski, J.** Wissenschaftliche Betriebsorganisation und T a y l o r-System. Aus d. russischen übers. v. Judith G r ü n f e l d. Berlin : Dietz 1925. 552 p. **58178**
- Fayol, Henri.** Allgemeine und industrielle Verwaltung. Übers. v. Karl R e i n e c k e. Hg. v. Internat. Rationalisierungs-Inst. München : Oldenbourg 1929. 94 p. **101386**
- Fischer, Guido.** Die Grundlagen der Organisation. Bad Homburg : Siemens [1935]. 88 p. (Blaue Siemensreihe, 14.) **85394**
- Gerhardt, Johannes.** Unternehmertum und Wirtschaftsführung. Tübingen : Mohr 1930. VII 237 p. **75539**
4. Kap. Rationalisierung und Unternehmensleitung. p. 64—77.
- Gerstner, Paul.** Betriebs-Analyse. Wege zur erkenntnis von Gesetzmässigkeiten in der Betriebswirtschaft. Berlin : Paschke 1928. VIII, 227 p. **70249**
- Girod, H. & Greven, O. W.** Planmässige Betriebsführung. Hg. im Auftrage d. Ortsgruppen Essen u. Gelsenkirchen d. Arbeitsgemeinschaft dtscher Betriebsingenieure. Mit Beitr. v. W. E c k e n b e r g. K. H. F r a e n k e l, H. F r e u n d [etc.] Düsseldorf : Industrie-Verl. 1931. [12,] 186 p. **84055**

- Grull, Werner.** Kontrolle und Statistik als Hilfsmittel bei Rationalisierungsarbeiten. 1665
= Technik und Wirtschaft. Jg. 20. 1927. p. 270—274.
- Gutenberg, Erich.** Die Unternehmung als Gegenstand betriebswirtschaftlicher Theorie. Berlin : Spaeth & Linde 1929. 165 p. (Betriebs- und finanzwirtschaftliche Forschungen, II. 40.) 69444
- Hausmann, Hermann.** Die Büroreform als Teil der Verwaltungsreform. Berlin 1925. P 350.752
- Hendrichs, Franz.** Rationalisierung in der Solinger Industrie. 1665
= Technik und Wirtschaft. Jg. 22. 1929. p. 66—70.
- Honisch, Hans Egon.** Die Rationalisierung des industriellen Produktionsprozesses. Greifswald : Bamberg 1924. 112 p. (Greifswalder staatswiss. Abhandl., 26.) 55244
- Hummel, Otto.** Das Rentabilitäts- und Wirtschaftlichkeitsproblem. Stuttgart : Poesche 1927. VI, 110 p. (Die Bücher : Organisation, II.) 61512
- Kaehlicke, P.** Reklame im Dienste rationeller handwerklicher Betriebsführung. 1646
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 4. 1927. p. 795—796.
- Kaernbach, Franz.** Das Aufbewahren der Schriftgüter im Betriebe. Eine Stimme der Praxis. 1113
= Betriebswirtschaft. Jg. 24. 1931. p. 20—21.
- Kalveram, Wilhelm.** Rationalisierung in der kaufmännischen Verwaltung. K 3800/38
= Handwörterbuch der Staatswissenschaften. 4. Aufl. Erg.-Bd. 1929. p. 795—806.
- Kienzle, Otto.** Die wirtschaftliche Bedeutung der Normung in der mechanischen Industrie. 1665
= Technik u. Wirtschaft. Jg. 17. 1924. p. 58—61.
- Kosiol, Erich.** Organisation und Betriebswirtschaft. Ein Beitrag zum Stand der Forschung. 1113
= Betriebswirtschaft. Jg. 27. 1934. p. 81—85.
- Lándori György.** Az irodai racionalizálás főbb szempontjai, különös tekintettel a statisztikára. 2460
= Magyar Könyvtiteli Folyóirat. 26. évf. 1936. p. 29—32, 71—75.
- Lehmann, M. R.** Die Wirtschaftlichkeit des Betriebes und der Unternehmung. Nürnberg : Krische 1928. 38 p. (Nürnberger Beitr. z. d. Wirtschaftswissenschaften, 9.) 67286
- Leimgruber, O[skar].** Die Rationalisierung in Staat und Gemeinde. Zürich : Polygraphischer-Verl. 1936. 314 p. 88733
- Lisowsky, Arthur.** Qualität und Betrieb. Ein Beitrag zum Problem des wirtschaftlichen Wertens. Stuttg. : Poeschel 1928. XII, 153 p. 65945
- Márkus Jenő.** A városi közüzemek racionalizálásának főbb irányelvei. Bp. : Pallas 1932. 111 p. 83528 és 84816
- Nicklisch, H[einrich].** Die Betriebswirtschaft. 7. Aufl. Teil 1—3. Stuttg. : Poeschel 1929—1932. 767 p. 75535
[Titel d. 1. Auflage: Wirtschaftliche Betriebslehre. 1912.]
- Nicklisch, H[einrich].** Rationalisierung des Bürobetriebes. 67920
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 155—170.
- Nordsieck, Fritz.** Grundlagen der Organisationslehre. Stuttg. : Poeschel 1934. X, 192 p. 1 t. 84700
- Nordsieck, Fritz.** Die schaubildliche Erfassung und Untersuchung der Betriebsorganisation. Stuttg. : Poeschel 1932. XV, 158 p. (Die Bücher : Organisation, XV.) 101799
- Pethoud, J.** Principes modernes d'organisation industrielle et commerciale. Neuchâtel : Delachaux & Niestlé 1931. 312 p. (Bibl. profess. et sociale.) 76165
- Planwirtschaft.** Im Betrieb ohne Geld rationalisieren. Stuttg. : Kühn 1932. 40 p. P 381.211(43)
- Prion, W[illi].** Bilanz und Kalkulation bei der Rationalisierung. 1665
= Technik und Wirtschaft. Jg. 20. 1927. p. 201—205.

- Prion, W[illi].** Die Lehre vom Wirtschaftsbetrieb. (Allg. Betriebswirtschaftslehre). Bd. 1—3. Berlin : Springer 1935—1936. **86309**
 Bd. 1. Der Wirtschaftsbetrieb im Rahmen der Gesamtwirtschaft. VIII, 162 p.
 Bd. 2. Der Wirtschaftsbetrieb als Wirtschaft (Unternehmung). IV, 217 p.
 Bd. 3. Der Wirtschaftsbetrieb als Betrieb (Arbeit). VII, 240 p.
- Raith Tivadar.** Bevezetés az üzemgazdaságtanba. (Vázlat). Bp.: Az Adó- és könyvvitel kiad. 1931. 8 p. (Üzemgazdaságtani és munkatudományi érték., 9.) **R 381.2**
- Raith Tivadar.** Az iratmegőrzés organizációs vezérfonala. Bp. : Magy. könyvviteli folyóirat 1936. 44 p. (A szervezés vezérfonalai.) **R 651**
- Raith Tivadar.** Iratváltás, blankettaszervezés, iratkezelés. Bp. : Magy. könyvviteli folyóirat 1936. 24 p. 6 t. **R 651**
- Raith Tivadar.** Az irodaüzem racionalizálása. Gépek és mechanikus munkaeljárások az irodában. 1—2. Bp. : Révai ny. 1930. XV, 132 [2] ; 235 p. **70560**
- Raith Tivadar.** Az írógép és a gépirás racionalizálása. **2460**
 = Magyar Könyvviteli Folyóirat. 21. évf. 1930. p. 222—245.
- Raith Tivadar.** Az írógép és a gépirás racionalizálása. Bp. : Magy. könyvviteli folyóirat 1936. 36 p. (A szervezés vezérfonalai.) **R 652.3**
- Raith Tivadar.** A szervezés alapelvei és módszertana. Bp. : Magy. könyvviteli folyóirat 1936. 44 p. 2 t. (A szervezés vezérfonalai.) **R 651**
- Raith Tivadar és V a l k á n y i (Winternitz) Károly.** A mechanizált irodatechnika. 1—2. k. Bp. : Stádium 1931—1936. **76011**
 1. Az írás mechanizálása. 208 p.
 2. A számolás mechanizálása. 232 p.
- Rehmenklau, Hans.** Menschenökonomie im Bankbetrieb. Ein Beitr. z. Problem d. Rationalisierung. Berlin : Christian 1930. 218 p. 3 t. **72923**
- Robens, Josef.** Rationalisierung der Buchungsarbeit. Lpzg : Gloeckner 1929. 128 p. (Gloeckners Handels-Bücherei, 5.) **71070**
- Rode, Otto.** Der wirtschaftliche Baubetrieb. Berlin : Bauwelt-Verl. 1928. 183 p. **64919**
- Schiffer, Carl.** Die ökonomische und sozialpolitische Bedeutung der industriellen Rationalisierungsbestrebungen unter bes. Berücks. d. Standardisierung. Karlsruhe : Braun 1928. 103 p. (Wirtschaftsstudien, 11.) **66582**
- Schlesinger, G.** Technische Vollendung und höchste Wirtschaftlichkeit im Fabrikbetrieb. Berlin : Springer 1932. IV, 106 p. **79191**
- Schranz András (szerk.).** Mechanikus számvitel alapelvei és hazai gyakorlata. Bp.: Kilián 1931. 306 p. **76082**
- Schulz-Mehrin.** Rationalisierung und Kapitalbedarf unter bes. Berücks. der Fließarbeit. **1665**
 = Technik und Wirtschaft. Jg. 19. 1926. p. 265—269.
- Schütz, Werner.** Die Fabrik als Organismus. Hamburg : Hanseatische Verl.-Anst. 1935. 147 p. **86369**
- Shields B. F.** The evolution of industrial organization. London : Pitman 1928. XII, 296 p. **67038**
 Chapter III. Scientific management p. 101—130.
- Takács Mór.** A részletüzlet irodai ügyvitelének racionalizálása. **2460**
 = Magyar Könyvviteli Folyóirat. 20. évf. 1929. p. 185—188, 237—243.
- Weber, Ludwig u. Ernst V o n d r a n.** Neue Gesichtspunkte für den Betriebs- u. Zeitvergleich. **1113**
 = Betriebswirtschaft. Jg. 25. 1932. p. 181—185.
- Zimmermann, Karl.** Erwägungen zum Problem der modernen Betriebs- und Arbeitsrationalisierung vom Standpunkte des katholischen Gesellenvereins. Innsbruck : Tyrolia 1928. 68 p. **P 331.843**

Bedaux.

- Bramesfeld, E.** Das B e d a u x-Prinzip. 1113
= Betriebswirtschaft. Jg. 23. 1930. p. 353—361.
- Hauser, Karl.** Zur Kritik des B e d a u x-Systems. 587
= Soziale Praxis. Jg. 38. 1929. p. 1223—1227, 1247—1250.
- Schwenger, Rudolf.** Das B e d a u x-System. 587
= Soziale Praxis. Jg. 38. 1929. p. 489—496.
- Système Bedaux, Le—.** Quelques notes émanant d'industriels ayant appliqué ce système dans leurs usines. Paris: Berger—Levrault 1936. VII, 161 p. x 6789

Ford.

- Bandat, Günther.** Die Anwendbarkeit der Methoden F o r d s im Gewerbe. 1646
= Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 3. 1926. p. 315—318.
- Faldix, G. Henry** F o r d als Wirtschaftspolitiker. München: Pfeiffer 1925. 91 p. 56580
- Ford, Henry.** Életem és müködésem. [*My life and work.*] Ford. Balla Antal. Bp.: Légrády 1926. 291 p. 1 t. 60202
- Ford, Henry.** My philosophy of industry. (An authorized interview by Fay Leone F a u r o t e.) New York: Coward — Mc. Cann 1929. [4], 107 p. 1 t. 68630
- Ford, Henry.** Und trotzdem vorwärts! U. Mitwirk. v. Samuel C r o w t h e r. Lpzg: List 1930. 336 p. 74714
- Gottl-Ottlilienfeld, Frdr.** Fordismus? Von Frederick Winslow T a y l o r zu Henry F o r d. [1924.] 2. Aufl. Jena: Fischer 1925. IV, 35 p. 55945
- Honermeier, Emil.** Die Ford Motor Company. Ihre Organisation und ihre Methoden. Lpzg: List 1925. 148 p. 57690
- Hultsch, Hellmut.** Arbeitstudien bei F o r d. Dresden: Köhler 1926. 86 p. 61035
- Káldor István.** F o r d és fordizmus. 1930. R 381.211
- Kertész Imre.** Henry F o r d és a fordizmus. Bp.: Németh 1926. 20 p. 60391
- Rieppel, Paul.** F o r d-Betriebe und F o r d-Methoden. [1925.] 2. Aufl. München: Oldenbourg 1926. 52 p. 13 t. 100479
- Waffenschmidt, W. G.** Das Wirtschaftssystem F o r d s. Berlin: Springer 1926. 46 p. 59182
- Walcher, Jak.** F o r d oder M a r x. Berlin: Neuer Dtscher Verl. 1925. 157 p. 58205
- Weiss, Hilde.** A b b e und F o r d. Kapitalische Utopien. Berlin: Prager 1927. [4], 90 p. 63711
- Witte, I[rene] M.** T a y l o r, G i l b r e t h, F o r d. Gegenwartsfragen der amerikanischen und europäischen Arbeitswissenschaft. [1924.] 2. Aufl. München: Oldenbourg 1925. 78 p. 55753 és 59351
- Wollheim, Günther.** Theorie der Technik F o r d s. München: Joergen 1926. 75 p. 62594

Taylor.

- Balkányi, Béla.** T a y l o r-rendszer a mezőgazdaságban. Bp.: Pátria ny. 1913. p. 40—44. (Mezőgazdasági Szemle.) 42434
- Ermanski, J.** Wissenschaftliche Betriebsorganisation und T a y l o r-System. Aus d. russischen übers. v. Judith G r ü n f e l d. Berlin: Dietz 1925. 552 p. 58178
- Frenz, Gusztáv.** Kritik des T a y l o r-Systems. Berlin: Springer 1920. VII, 113 p. 58616

- Gottl-Ottilienfeld, Frdr.** Fordismus? Von Frederick Winslow Taylor zu Henry Ford. [1924.] 2. Aufl. Jena: Fischer 1925. IV, 35 p. 55945
- Herbst, Edgar.** Der Taylorismus als Hilfe in unserer Wirtschaftsnot. Vortr. Wien: Fromme 1919. 19 p. (Aus: Österr. Rundschau.) 8971
- Hourst.** Le problème de la main-d'oeuvre. La taylorisation et son application aux conditions industrielles de l'après-guerre. 2. éd. Paris: Librairie de l'École spéc. des Travaux Publics 1917. 59 p. 36689
- Kovács Jenő.** A Taylor-rendszer a vasutak szolgálatában. Bp.: Radó 1915. 11 p. 8225
- Mayer, Max.** Die Anregungen Taylor's für den Baubetrieb. Vortr. Berlin: Springer 1915. 40 p. 7934
- Méhely Kálmán.** A munkabérfizetési rendszerek és a Taylor-féle üzemvezetés. Bp.: Pátria 1913. 63 p. R 381.21
- Méhely Kálmán.** Vitasorozat a Taylor-rendszerről. Bp.: Pátria 1913. 69 p. 6315
- Novák Sándor.** Egy Magyar Taylor-intézet létesítésének szüksége, ennek feladata és munkaprogramja. 2460
= Magyar Könyvviteli Folyóirat. 18. évf. 1927. p. 273—280.
- Novák Sándor.** Taylor-intézet a modern organizáció, adminisztráció és könyvelés fejlesztésére. 2460
= Magyar Könyvviteli Folyóirat. 17. évf. 1926. p. 267—271.
- Piston, [Fritz].** Taylorix die erste taylorisierte Buchhaltung. [1922.] 2. Aufl. Stuttg.: Verl. Taylorix Organisation 1925. 16 p. P 381.21
- Popp, Ewald [Hg.]** Vom Arbeiten nach dem Prinzip der wissenschaftlichen Betriebsführung. (Taylor Prinzip.) Köln: Greven 1932. 92 p. 81381
- Pouget, Émile.** L'organisation du surmenage. (Le système Taylor.) Paris: Rivière 1914. 70 p. (Biblioth. du mouvement prolétarien, 15.) 3641/15 és P 381.21
- Seubert, Rud.** Aus der Praxis des Taylor-Systems mit eingehender Beschreibung seiner Anwendung bei der Labor Manufacturing Company in Philadelphia. Berlin: Springer 1914. VI, 156 p. 28107
- Taylor, Fred. Winslow.** Die Betriebsleitung insbes. der Werkstätten. [Shop management 1903.] Bearb. v. A. Wallichs. Berlin: Springer 1917. 158 p. 1 t. 38524
- Taylor, Fred. Winslow.** Die Betriebsleitung insbes. der Werkstätten. [Shop management 1903.] Übers. v. A. Wallichs. Berlin: Springer 1909. VII, 117 p. 12914
- Taylor, Fred. Winslow.** Ce que Taylor dit de sa méthode. Exposé fait par — devant une Commission d'enquête. Corbeil: Impr. Creté 1927. 23 p. P 381.21
- Taylor, Fred. Winslow.** Études sur l'organisation du travail dans les usines. Paris: Dunod 1907. VI, 412 p. (Publ. de la rev. de métallurgie.) 6066
- Taylor, Fred. Winslow.** Die Grundsätze wissenschaftlicher Betriebsführung. [The principles of scientific management. 1911.] Dtsche Ausg. v. Rud. Roesler. München: Oldenbourg 1913. XX, 156 p. 12917
- Taylor, Fred. Winslow.** The principles of scientific management. New York: Harper 1911. 144 p. 12916
- Taylor, Fred. W.** Shop management. Saratoga 1903. (Amer. soc. of mechanical engineers. Spring meeting.) 12915
- Taylor system of shop management at the Watertown arsenal.** Washington: Gov. pr. off. 1913. 57—93 p. (Report of the Chief of ordnance, U. S. army. App. 1.) 27841

- Thompson, Clarence Bertrand.** Scientific management. A collection of the more significant articles describing the T a y l o r system of management. Cambridge: Harward univers. pr. 1914. XII, 878 p. 30717
- Vielleville, André.** Le système T a y l o r. Thèse. Paris: Vielleville 1914. 158 p. 28911
- Winter, Gust.** Das T a y l o r-system und wie man es in Deutschland einführt. Lpzg: Findeisen 1919. 99 p. 50666
- Winter, Gust.** Der Weg zur Produktionssteigerung. Praktische Anleitung z. Anw. d. T a y l o r-systems. Potsdam: Bonness u. Hachfeld 1923. 112 p. 54211
- Wirz, Wilh.** T a y l o r's Betriebssystem. Zürich: Schulthess 1913. 39 p. 24032
- Witte, [Irene] M. F. W.** T a y l o r, der Vater wirtschaftlicher Betriebsführung. Stuttg.: Poeschel 1928. [2], 100 p. 64910
- Witte, [Irene] M.** T a y l o r, G i l b r e t h, F o r d. Gegenwartsfragen der amerikanischen und europäischen Arbeitswissenschaft. [1924.] 2. Aufl. München: Oldenbourg 1925. 78 p. 55753 és 59351

V. Műszaki racionalizálás. Technokrácia. *Technische Rationalisierung. Technokratie.*

- Arkright, Frank.** A technokrácia ABC-je. Ford. N e m é n y i Imre. Bp.: Rózsavölgyi [193?] 87 p. R 380.07
- Bonn, M. J.** Technische oder finanzielle Rationalisierung? 1416
= Magazin der Wirtschaft. Jg. 2. 1926. p. 321—324.
- Bonn, M. J.** Technische und wirtschaftliche Rationalisierung. 67920
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 13—31.
- Böttcher, Alfred.** Das Scheinglück der Technik. Weimar: Böhlau 1932. VIII, 118 p. 81096
- Coudenhove-Kalergi, R. N.** Revolution durch Technik. Lpzg: Paneuropa Verl. 1932. 101 p. 79957
- Druesne, Maurice.** Les problèmes économiques et la technocratie.. Paris: Payot 1933. 124 p. (Bibl. politique et économique.) 82188
- Eichelberg, G.** Technik und Verantwortung. Aarau: Sauerländer 1932. 22 p. P 307.9
- Fischer-Skopnik, Joachim.** Normung und Typung. 734
= Die Umschau. Jg. 31. 1927. p. 183—186.
- Geisler, Kurt W.** Wert und Technik. Ein theoretischer Versuch. 1665
= Technik und Wirtschaft. Jg. 22. 1929. p. 313—317.
- Girardeau, R.** La normalisation: son objet, ses limites. 3476
= Revue politique et parlementaire. Tome 154. 1933. p. 477—492.
- Glauner.** Die Rückwirkungen der maschinenintensiven Fertigung auf das Wirtschaftsleben. 1665
= Technik und Wirtschaft. Jg. 29. 1936. p. 289—296.
- Grammel, Richard.** Technik und deutsche Kulturentfaltung. Stuttg.: Kohlhammer 1933. 22 p. P 307.9(43)
- Grandin, Thomas Burnham.** La technocratie. 4456
= Mercure de France. Tome 243. 1933. p. 330—343.
- Haan, Hugo.** La rationalisation technique dans une verrerie tchécoslovaques: L'entreprise Mühlig, à Teplitz-Schoenau. 2537
= Revue internationale du travail. Vol. 33. 1936. p. 864—902.

- Hardensett, Heinrich.** Der kapitalistische und der technische Mensch. München: Oldenbourg 1932. 128 p. 79170
- Hayack, Louis.** Où va le machinisme? Analyse sociologique des temps modernes. Le symbolisme dans l'état. Paris: Rivière 1931. 230 p. 77437
- Imhof, Liselotte.** Technischer Fortschritt und Arbeiterschaft. Duisburg: Echo-Verl. 1930. 135 p. 75461
- Josephy, Berthold.** Wirtschaft, Rationalismus, Mensch. Intellektualisierung u. Technisierung d. Wirtschaftsprozesse. Lpzg: Gloeckner 1931. 84 p. 78632
- Kraemer, Erich.** Was ist Technokratie? Berlin: Der Neue Geist Verl. 1933. 101 p. 81172
- Lange, K.** Rationalisierung des Maschinenbaus. 67920
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 318—340.
- Lawton, Lancelot.** Man and mechanisation. The machine as liberator. 4786
= Review of reviews. Vol. 80. 1930. p. 559—564.
- Lilje, Hans.** Das technische Zeitalter. Berlin: Furche-Verl. 1928. 178 p. 69320
- Magyar Miklós.** Az ember és a gép harca. Bp.: Egyetemi ny. [1934.] 224 p. 80478 és 83002
- Parrish, Wayne W.** Technokratie — die neue Heilslehre. Übertr. v. Hans Prinz. Vorw. v. Hermann Sörgel. München: Pieper [1933]. 263 p. 81829
- Peters, Alfred.** Technische und ökonomische Rationalität. Lpzg: Gloeckner 1929. XII, 66 p. (Kölner wirtschafts- u. sozialwissenschaftl. Studien, 2. Folge, 5.) 73096
- Pfeiffer, Eduard.** Technokratie. Wie amerikanische Techniker und Forscher sich d. Überwindung d. Maschinenherrschaft denken. Stuttg.: Frank 1933. 64 p. 81023
- Plósz Pál.** Minő megtakarítást ért el Budapest Székesfőváros Elektromos Műve műszaki és igazgatási téren a racionalizálás eszközeinek alkalmazásával. 532
= Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. 71. köt. 1937. p. 124—132.
- Raymond, Allen.** What is technocracy? New York: McGraw-Hill 1933. VIII, 180 p. 81112
- Reimann, Günther.** Technische Revolution in Deutschland. Berlin: Neuer Dt. Verl. 1929. 32 p. P 307.9(43)
- Resar, Karl.** Technokratie, Weltwirtschaftskrise und ihre endgültige Beseitigung. Wien: Barth 1935. 204 p. 86521
- Róbert Antal.** Új világ küszöbén. A technokrácia és magyar vonatkozásai. A gépek diadala a világválság felett. Bp.: »Pátria« ny. 1934. 64 p. R 380.07
- Roussy de Sales, R.** Un mouvement nouveau aux États-Unis: La technocratie. 4814
= Revue de Paris. A. 40. Tome 2. 1933. p. 432—443.
- Schrempf, Clans.** Die technokratische Heilslehre. 4455
= Neue Rundschau. Jg. 44. 1933. p. 603—621.
- Scott, Howard.** Introduction to technocracy. New York: Day 1933. 61 p. 81170
- Strunz, Franz.** Technik als Kulturproblem. 3872
= Scientia. Vol. 60. 1936. p. 162—168.
- Teszársz Géza.** A racionalizálás és balesetelhárítás. 2716
= Munkaügyi Szemle. 7. évf. 1933. p. 491—495.
- Veit Otto.** Mensch und Maschine. Der Doppelcharakter des Problems. 4455
= Neue Rundschau. Jg. 46. 1935. p. 449—465.
- Vér Tibor.** Az anyagvizsgálat korszerű problémái. Miért nem elegendők a tervező számára a sztatikus vizsgálatból nyert anyagjellemzők? Bp: MRB. 1935. 57, [3] p. (A Magyar Racionalizálási Bizottság kiadványai, 3.) R 620.1

- Waffenschmidt, W. G.** Technik und Wirtschaft. Jena : Fischer 1928. XVI, 314 p. (Grundrisse z. Studium d. Nationalökonomie, 18.) **68152**
 IV. Der gesamtvernünftige Aufbau der Technik als rationale Produktion. p. 110—239.
- Weishaar, Wayne.** Technocracy : an appraisal. **4490**
 = North American review. Vol. 235. 1933. p. 121—128.
- Werner Julius.** Technokratie und Sozialtechnik. Brünn : Rohrer [1933.] 92 p. (Technokratie, 4.) **P 380.07**
- Werner, Julius.** Wissenschaft und Technokratie. Brünn : Rohrer 1933. 54 p. (Technokratie, 2.) **P 380.07**
- Witte, J. M. & Rud. L e l l e k.** »Technokratie«. Ein Zeitschlagwort oder mehr? Berlin : Rüdiger 1933. 117 p. **81822**

VI. A racionalizált munka a termelésben. Képességvizsgálat.

Arbeit und Produktion. Psychotechnik.

- Akerman, Gustaf.** Die Fliessarbeit. **x 2041**
 = Zeitschrift für Nationalökonomie. Bd. 5. 1934. p. 97—107.
- Arnhold, R. C.** Grundlagen und Aufgaben der physiologischen Arbeitseignungsprüfung und der Anlernung. Von : —, L. A s c h e r, E. A t z l e r [etc.] Berlin : Springer 1928. 109 p. (Beihefte z. Zentralblatt f. Gewerbehygiene u. Unfallverhütung, 9.) **67819**
- Atzler, Edgar.** Arbeitsphysiologie und Rationalisierung. **952**
 = Reichs-Arbeitsblatt. N. F. Jg. 6. 1926. p. 343*—347*.
- Atzler, Edgar.** Mensch und Arbeitsgerät. Von —, D e r l i t z k y, H. H. H i l f etc. Berlin : Springer 1933. 122 p. (Beihefte z. Zentralblatt f. Gewerbehygiene u. Unfallverhütung, 25.) **83339**
- Bandat, Günther.** Rationalisierung und Fliessarbeit. **1646**
 = Wirtschaftliche Nachrichten. Jg. 3. 1926. p. 663—667.
- Baumgarten, Franziska.** Die Berufseignungsprüfungen. Theorie und Praxis. München : Oldenbourg 1928. IX, 742 p. **68823**
- Berger.** Wirtschaftsrationalisierung und Facharbeiterfrage. **952**
 = Reichs-Arbeitsblatt. N. F. Jg. 6. 1926. p. 443*—448*.
- Berlin. Reichskuratorium für Wirtschaftlichkeit.** Arbeitsuntersuchungen im Büro- und Verwaltungsbetrieb. Richtlinien für Privatbetriebe u. Behörden. Stuttgart. : Forkel 1933. 38 p. (RKW. Veröffentl., 89.) **P 331.234**
- Boyen, Hellmuth.** Psychologische Grundlegung d. praktischen Berufsberatung. Langensalza : Beltz 1927. 450 p. **64717**
- Briefs, G.** Rationalisierung der Arbeit. **67920**
 = Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 32—52.
- Brieger, Heinrich.** Berufsauslese als Rationalisierungsmittel. **1416**
 = Magazin der Wirtschaft. Jg. 2. 1926. p. 588—591.
- Bruker, Emil.** Psychotechnische Untersuchungen z. Bandarbeit. Lpzg : Barth 1931. 50 p. (Schriften z. Psychologie d. Berufseignung u. d. Wirtschaftslebens, 39.) **2077/39**
- Dembitz Ágost.** Az ipari psychotechnika. **532**
 = Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. 59. köt. 1925. p. 175—182.
- Devinat, Paul.** Le mouvement ouvrier américain et l'organisation scientifique du travail. **2537**
 = Revue internationale du travail. Vol. 13. 1926. p. 501—529.

- Dieck, Hermann.** Zur Eignungsprüfung für den Vermessungstechnikerberuf. Lpzg : Barth 1931. 81 p. (Schriften z. Psychologie d. Berufseignung u. d. Wirtschaftslebens, 40.) 2077/40
- Eliasberg, W.** Von der Vernunft bis zur Rationalisierung. Lpzg : Barth 1932. 96 p. (Schriften z. Psychologie d. Berufseignung u. d. Wirtschaftslebens, 42.) 78664
- Erdélyi [Mihály].** Prinzipienfragen der Psychotechnik. Abhandl. ü. Begriff u. Ziele d. Psychotechnik u. d. praktischen Psychologie. V. —, Otto L i p m a n n, Isaak N. S p i e l r e i n, William S t e r n. Lpzg : Barth 1933. 79 p. (Schriften z. Wirtschaftspsych. u. z. Arbeitswiss., 45.) 80447
- Fohn Tibor.** A pszichotechnikai alkalmasságvizsgálatok módszerei. Pécs : Dunántúl 1927. 38 p. (Közlemények a pécsi m. kir. Erzsébet tud. egyetem pedagógiai intézetéből, 1.) 64031
- Freund, Hans.** Psychotechnik. Berlin : Stilke 1928. 78 p. (Betriebswissenschaftl. Bücher, 7.) 67234
- Gelfius, F.** Ueber die psychotechnische Eignungsprüfung und ihre wirtschaftliche Bedeutung. Berlin : Spaeth & Linde 1927. 87 p. (Betriebs u. finanzwirtsch. Forschungen, II, 26.) 62372
- Gerhardt, Joh.** Arbeitsrationalisierung und persönliche Abhängigkeit. Tübingen : Mohr 1925. IV, 107 p. 56869
- Giese, Fritz.** Methoden der Wirtschaftspsychologie. Berlin : Urban & Schwarzenberg 1927. IX, 631 p. 2 t. 64453
- Giese, Fritz.** Theorie der Psychotechnik. Braunschweig : Vieweg 1925. VIII, 179 p. (Die Wissenschaft. Einzeldarstellungen aus d. Naturwissenschaft u. d. Technik, 73.) 55806
- Giese, Fritz (Hg.)** Arbeits- und Berufspsychologie. Halle : Marhold 1928. VIII, 231 p. (Handbuch d. Arbeitswissenschaft, V. 1.) 66299
- Gonzenbach.** Rationalisierung und Mensch. Zürich : Kommissionsverl. d. Genossenschaftsbuchhandlung 1930. 39 p. (Gewerkschaftliche Schriften, 2.) P 381.211
- Gortvay György.** A bécsi pszichotechnikai kongresszus. 2716
= Munkäuigy Szemle. 9. évf. 1935. p. 418—421.
- Gothein, Georg.** Der grosse Irrtum der deutschen Lohnpolitik. [192?] 2. Aufl. Berlin : Elsner 1929. 96 p. 70233
Rationalisierung p. 12—27.
- Imhof, Liselotte.** Technischer Fortschritt und Arbeiterschaft. Duisburg : Echo-Verl. 1930. 135 p. 75461
- Internationales Arbeitsamt.** Die Arbeitsbedingungen in einem rationalisierten Betrieb. Das System Batá u. seine sozialen Auswirkungen. Genf : Selbstverl. 1930. 42 p. (Aus d. Internat. Rundschau d. Arbeit.) 73207
- Internationales Arbeitsamt.** Die sozialen Auswirkungen der Rationalisierung. Genf : Selbstverl. 1932. VIII, 416 p. (Studien u. Berichte, Reihe B. 18.) 80203
- Juhos Lajos.** Munkaracionalizálás a mezőgazdaságban. 2872
= Mezőgazdasági Közlöny. 3. évf. 1930. p. 13—28.
- Katzenstein, Betty.** Die eignungspsychologische Erfassung des Arbeitscharakters. Lpzg : Barth 1932. 71 p. (Schriften z. Psychologie d. Berufseignung u. d. Wirtschaftslebens, 43.) 78663
- Kárpáti Ede.** A munka racionalizálása különös tekintettel a gazdasági psychotechnikára. Bp. : Antos 1933. 32 p. R 381.211
- Klockenberg, E. A.** Rationalisierung der Schreibmaschine und ihrer Bedienung. Psychotechnische Arbeitsstudien. Berlin : Springer 1926. VII, 201 p. 65736
- Koettgen, C.** Das fließende Band. 67920
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 77—125.
- Lechtape, Heinrich.** Die menschliche Arbeit als Objekt der wissenschaftlichen Sozialpolitik. Jena : Fischer 1929. 52 p. 69542

- Lengyel Alfréd.** Munkaszervezés és munkabér. Győr: Mercur ny. 1931. 34 p. **R 381.21**
- Lipmann, Otto.** Grundriss der Arbeitswissenschaft und Ergebnisse der arbeitswissenschaftlichen Statistik. Jena: Fischer 1926. 93 p. **60419**
- Lytle, Charles Walter.** Wage incentive methods. Their selection, installation and operation. New York: Ronald 1929. VII, 457 p. **74653**
- Moede, W[alter].** Lehrbuch der Psychotechnik. Bd. 1. Berlin: Springer 1930. **73700**
- Németország. Reichskuratorium für Wirtschaftlichkeit.** Der Mensch und die Rationalisierung. Bd. 1. Jena: Fischer 1931. (R. K. W. — Veröffentlichungen, 71.) **76580**
1. Fragen der Arbeits- und Berufsauslese der Berufsausbildung und Bestgestaltung der Arbeit. XV, 370 p.
- Nemzetközi kongresszusok.** Cinquième conference internationale de psychotechnique. Utrecht 10—14. IX. 1928. Comptes rendus publiés par le Comité National. Utrecht: Dekker, Vegt & Leeuwen 1928. 318 p. **101227**
- Nimbach, Adolf.** Die Arbeitsintensivierung im industriellen Grossbetriebe. Berlin: Spaeth & Linde 1926. 78 p. (Betriebs- u. finanzwirtsch. Forschungen, II. 24.) **59576**
- Psychotechnische Zeitschrift.** Hg. v. Hans R u p p. Jg. 1—9. München: Oldenbourg Verl. 1925—1934. **1756**
- Rauecker, Bruno.** Die soziale Bedeutung der Rationalisierung. **952**
= Reichs-Arbeitsblatt. N. F. Jg. 6. 1926. p. 267*—272*.
- Rauecker, Bruno.** Die sozialpolitische Bedeutung der Wirtschaftspsychologie. **587**
= Soziale Praxis. Jg. 42. 1933. p. 88—89, 109—111.
- Rauecker, Bruno.** Zur Psychologie der mechanisierten Industriearbeit. **587**
= Soziale Praxis. Jg. 37. 1928. p. 1175—1178.
- Rocker, Rudolf.** Die Rationalisierung der Wirtschaft und die Arbeiterklasse. Berlin: Verl. »Der Syndikalist« 1927. 84 p. **64175 és P 381.211 : 331**
- Roloff, Hans Paul.** Über Eignung und Bewährung. Forschungen zur industriellen Psychotechnik. Lpzg: Barth 1928. 148 p. (Beihefte z. Zeitschrift f. angewandte Psychologie, 41.) **67963**
- Rüssel, Arnulf.** Berufspsychologische Studien in der Edelmetallindustrie. Lpzg: Barth 1932. 68 p. (Schriften z. Psychologie d. Berufseignung u. d. Wirtschaftslebens, 41.) **78665**
- Scheffbuch, Adolf.** Der Einfluss der Rationalisierung auf den Arbeitslohn. (Arbeitsmarkt.) Vorwort v. Paul A r n d t. Stuttg.: Kohlhammer 1931. XV, 335 p. **76303**
- Schiller Pál, harkai.** Pszichológia és emberismeret. Bevezetés a pszichológiába és a pszichotechnikába. Bp.: Pantheon 1934. 146 p. **84261**
- Schultze, Otto.** Arbeitswissenschaft als sozialwirtschaftliches Problem. Grundgedanken f. eine Systematisierung d. Möglichkeiten u. Massnahmen z. Beeinflussung d. Arbeitsleistung. Heidelberg: Weiss 1931. 270 p. (Heidelberger Studien a. d. Inst. für Sozial- u. Staatswiss., I/5.) **77689**
- Teszársz Géza.** Az ipari pszichológia és a munkásvédelem. **2716**
= Munkaügyi Szemle. 7. évf. 1933. p. 224—227.
- Teszársz Géza.** Munkahelyek racionalizálása. **2716**
= Munkaügyi Szemle. 4. évf. 1930. p. 103—106.
- Waffenschmidt [etc.]** Arbeiterschutz und Rationalisierung. Berlin: Springer 1929. V, 59 p. (Beihefte z. Zentralblatt f. Gewerbehygiene u. Unfallverhütung, 14.) **70464**
W a f f e n s c h m i d t, Walter Georg. Der Sinn der Rationalisierung und die sozialen Interessen. p. 1—10.
G e r b i s, H. Die Rationalisierung in gewerblichen betriebe vom gewerbehygienischen Standpunkt. p. 11—26.
E i b e l, H. Die Rationalisierung in den gewerblichen Betrieben vom unfalltechnischen Standpunkt. p. 27—59.
- Walther, Léon.** Quelques expériences de psychophysiologie professionnelle. **2537**
= Revue internationale du travail. Vol. 14. 1926. p. 60—77.

- Weber, Wilhelm.** Die praktische Psychologie im Wirtschaftsleben. Eine syst. u. krit. Zusammenfassung d. gesamt. Gebietes d. Wirtschafts-Psychotechnik. Lpzg: Barth 1927. XVIII, 418 p. 63985
- Wien. Kammer für Arbeiter und Angestellte.** Rationalisierung, Arbeitswissenschaft und Arbeiterschutz. Wien: Verl. d. Kammer f. Arbeiter u. Angestellte 1927. 256 p. 64703
- Witte, [Irene] M. Taylor, Gilbreth, Ford.** Gegenwartsfragen der amerikanischen und europäischen Arbeitswissenschaft. [1924.] 2. Aufl. München: Oldenbourg 1925. 78 p. 55753 és 59351
- Zimmermann, Karl.** Erwägungen zum Problem der modernen Betriebs- und Arbeitsrationalisierung vom Standpunkte des katholischen Gesellenvereins. Innsbruck: Tyrolia 1928. 68 p. P 331.843
- Zimmermann, Waldemar.** Das Problem der rationalisierten Industriearbeit in sozialpsychologischer Betrachtung. 3052
= Schmollers Jahrbuch. Bd. 49. 1925. p. 107—118.

VII. A racionalizálás társadalompolitikai jelentősége. *Sozialpolitische Bedeutung der Rationalisierung.*

- Bauer, Otto.** Rationalisierung — Fehlrationalisierung. Wien: Wiener Volksbuchhandl. 1931. 226 p. (Kapitalismus und Sozialismus nach dem Weltkriege, 1.) 77483
- Cole, G. D. H.** The next ten years in British social and economic policy. London: Macmillan 1929. XXI, 459 p. 1 t. 69612
Chapter VI. Rationalisation. p. 116—129.
- Eicke.** Wirtschaftskrise, Organisation, Menschenwirtschaft. Elberfeld: Martini & Grütffien 1926. 61 p. 59232
- Grunfeld, Judith.** Effets de la rationalisation sur l'emploi et les salaires des femmes en Allemagne. 2537
= Revue internationale du travail. Vol. 29. 1934. p. 641—670.
- Hirsch, J.** Rationalisierung und Arbeitslosigkeit. 67920
= Die Bedeutung der Rationalisierung [etc.] 1928. p. 53—76.
- Hobson, I. A.** Rationalisation and unemployment. An economic dilemma. [1930.] 2. ed. London: Allen & Unwin 1930. 136 p. 75458
- Internationales Arbeitsamt.** Die sozialen Auswirkungen der Rationalisierung. Genf: Selbstverl. 1932. VIII, 416 p. (Studien u. Berichte, Reihe B. 18.) 80203
- Khérian, Gregoire.** Le chômage technologique. 3672
= Revue d'économie politique. A. 46. 1932. p. 109—133.
- Lang, Laurenz.** Rationalisierung der Sozialversicherung. Stuttg.: Kohlhammer 1929. [8], 76 p. 71288
- Lehmann, M. R.** Rationalisierung und Sozialpolitik. Nürnberg: Kriecher 1930. 19 p. P 381.211:33
- Moeller, Hero.** Rationalisierung und Arbeitslosigkeit. 4394
= Weltwirtschaftliches Archiv. Bd. 34. 1931. p. 387—422.
- Mohnheim, Maria.** Rationalisierung der Menschenvermehrung. Eine Studie z. praktische Bevölkerungspolitik. Jena: Fischer 1928. VI, 142 p. 65808
- Pfister, Bernhard.** Literatur über Rationalisierung und Arbeitslosigkeit. 3046
= Zeitschrift für die gesamte Staatswissenschaft. Bd. 93. 1932. p. 311—320.
- Rationalisierung und ihre sozialen Wirkungen in der Tschechoslowakei.** 587
= Soziale Praxis. Jg. 42. 1933. p. 502—504.

- Rauecker, Bruno.** Rationalisierung als Kulturfaktor. Berlin : Hobbing [1928.] 182 p. 68449
- Rauecker, Bruno.** Rationalisierung und Sozialpolitik. Berlin-Zehlendorf : Sieben Stäbe Verl. 1926. 88 p. 61093
- Rauecker, Bruno.** Die soziale Bedeutung der Rationalisierung. 952
= Reichs-Arbeitsblatt. N. F. Jg. 6. 1926. p. 267*—272*.
- Saur, K.** Die Rationalisierung der Produktionsmethoden und ihre gesellschaftsbiologischen Wirkungen. 3339
= Archiv für Rassen- u. Gesellschaftsbiologie. Bd. 23. 1931. p. 374—405.
- Scheffbuch, Adolf.** Der Einfluss der Rationalisierung auf den Arbeitslohn. (Arbeitsmarkt.) Vorwort v. Paul Arndt. Stuttgart : Kohlhammer 1931. XV, 335 p. 76303
- Schiffer, Carl.** Die ökonomische und sozialpolitische Bedeutung der industriellen Rationalisierungsbestrebungen unter bes. Berücks. d. Standardisierung. Karlsruhe : Braun 1928. 103 p. (Wirtschaftsstudien, 11.) 66582
- Slavetinsky, Franz M.** Ist die Rationalisierung schuld an der Krise? Dt. u. amerikanische Rationalisierungsmassnahmen u. ihr Einfluss auf die strukturelle Arbeitslosigkeit. Mit e. Geleitwort von Ernst Steeruwitz. Wien, Diss. Weidlingau-Wien : Andreas 1934. 127 p. 84595
- Soziale Fragen der Rationalisierung.** 1073
= Der österreichische Volkswirt. Jg. 20. 1927/28. p. 1165—1167.
- Szeibert János.** A racionalizálás és a munkahiány. 2716
= Munkügyi Szemle. 4. évf. 1930. p. 93—99.
- Waffenschmidt [etc.]** Arbeiterschutz und Rationalisierung. Berlin : Springer 1929. V, 59 p. (Beih. z. Zentralblatt f. Gewerbehygiene u. Unfallverhütung, 14.) 70464
Waffenschmidt, Walter Georg. Der Sinn der Rationalisierung und die sozialen Interessen. p. 1—10.
Gerbis, H. Die Rationalisierung in gewerblichen Betrieben vom gewerbehygienischen Standpunkt. p. 11—26.
Eibel, H. Die Rationalisierung in den gewerblichen Betrieben vom umfalltechnischen Standpunkt. p. 27—59.
- Walcher, Jak.** Ford oder Marx. Berlin : Neuer Dtscher Verl. 1925. 157 p. 58205
- Weiss, H.** Rationalisierung und Arbeiterklasse. Zur Rationalisierung der deutschen Industrie. Berlin : Führer 1926. 62 p. 60465
- Wien. Kammer für Arbeiter und Angestellte.** Rationalisierung, Arbeitswissenschaft und Arbeiterschutz. Wien : Verl. d. Kammer f. Arbeiter u. Angestellte 1927. 256 p. 64703
- Wilken, Folkert.** Die Arbeitslosigkeit als Kernfrage moderner Wirtschaftsrationalisierung. 587
= Soziale Praxis. Jg. 39. 1930. p. 57—63.
- Wunderlich, Frieda.** Der Einfluss der Rationalisierung auf die Arbeitnehmer nach den Berichten der Gewerbeaufsichtsbeamten für das Jahr 1927. 587
= Soziale Praxis. Jg. 37. 1928. p. 994—998, 1029—1032.
- Zimmermann, Waldemar.** Psychische Wirkungen der Rationalisierung auf die Arbeiterschaft. 952
= Reichs-Arbeitsblatt. N. F. Jg. 6. 1926. p. 488*—490*, 780*—783*, 797*—801*.
- Zur Nedden, F.** Technischer Geist und nationalwirtschaftliches Leben. 1665
= Technik und Wirtschaft. Jg. 26. 1933. p. 161—166.

TARTALOM — INHALT

	Oldal
I. A racionalizálás általános elmélete. Összefoglaló munkák. Kongresszusok. Mozgalmak. — Allgemeine Theorie der Rationalisierung. Zusammenfassende Werke. Kongresse. Bewegungen	7
II. A racionalizálás szerepe és érvényesítése a közigazgatásban. Átszervező- és reformtörekvések. — Rolle und Geltung der Rationalisierung in der Verwaltung. Reformbestrebungen und Reorganisierung	10
III. A gazdasági szervezés, mint racionalizálás. — Wirtschaftsrationalisierung	14
a) Ipari termelés. — Industrie	17
b) Mezőgazdasági termelés. — Landwirtschaft	18
c) A gazdasági forgalom racionalizálása (Hitelszervek, kereskedelem, közlekedés.) — Verkehrswirtschaft	19
IV. Üzemi racionalizálás. — Irodai üzemvitel. — Betriebsrationalisierung. Bürobetrieb...	20
Bedaux	23
Ford	23
Taylor	23
V. Műszaki racionalizálás. — Technokrácia. — Technische Rationalisierung. Technokratie	25
VI. A racionalizált munka a termelésben. Képességvizsgálat. — Arbeit und Produktion. Psychotechnik	27
VII. A racionalizálás társadalompolitikai jelentősége. — Sozialpolitische Bedeutung der Rationalisierung	30

AKTUÁLIS KÉRDÉSEK IRODALMA — LITERATUR VON ZEITFRAGEN

Kiadja a Fővárosi Könyvtár — Herausgegeben von der
Stadtbibliothek Budapest

NEMZETPOLITIKAI KÉRDÉSEK
NATIONALPOLITISCHE ZEITFRAGEN

I.

Testületi képviselő a nemzeti államban. — Körperschaftliche Vertretungen im nationalen Staate. Bp.: Háziny. 1934. 33 p.

II.

Földrendezés. Telepítés. Tagosítás. — Agrar- und Bodenreform. Flurbereinigung. Bp.: Háziny. 1937. 57 p.